

ESIKOULUIKÄISTEN JA HEIDÄN HUOLTAJIEN KÄSITYS LAPSEN UIMATAIDOSTA

Erna Puomi ja Jyri Toitturi

Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma

Liikuntatieteellinen tiedekunta

Jyväskylän yliopisto

Syksy 2022

TIIVISTELMÄ

Puomi E. & Toitturi J. 2022. Esikouluikäisten ja heidän huoltajien käsitys lapsen uimataidosta. Liikuntatieteellinen tiedekunta. Jyväskylän yliopisto, liikuntapedagogiikan pro gradu - tutkielma, 56 s. 1 liite.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, ovatko esikouluikäisten lasten ja huoltajien käsitykset lapsen uimataidosta samansuuntaisia. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin, oliko uimataidon eri osa-alueiden arvioinnin lisäksi alueellisia eroja uimataidossa sekä koronan vaikutuksia uimiseen. Tutkimusjoukko koostui esikouluikäisistä lapsista ja heidän huoltajistaan. Tutkimukseen osallistui 195 esikouluikäistä lasta sekä 323 huoltajaa. Lapset ja huoltajat täyttivät sähköisen kyselylomakkeen (PSPWC) vastaamalla lapsen uimataitoa kuvaaviin vesitaitavuuden osa-alueisiin liittyviin kysymyksiin. Vastausvaihtoehtona oli kolmen eri taitotason kuvaus lapsen toiminnasta yhdeksässä taidon eri osa-alueessa.

Lasten ja huoltajien arvioiden tuloksia sekä alueellista jakoa analysoitiin ristiintaulukoimalla. Parhaiten hallussa olevia vesitaitoja olivat kastautuminen sekä pinnan alle painautuminen. Vaikeampia taitoja olivat puolestaan meritähtikellunta päinmakuulla sekä kääntyminen uudessa vatsalta selälleen. Huoltajien ja lasten käsityksissä löytyi neljästä eri osa-alueesta tilastollisesti melkein merkitsevä ero ($p < 0,05$). Näitä olivat meritähtikellunta selinmakuulla ($p = 0,014$), liukuminen ($p = 0,014$), selinuinti ($p = 0,037$) ja kääntyminen uudessa vatsalta selälleen ($p = 0,011$). Näissä lapset arvioivat taitavuutensa vanhempiaan paremmaksi. Muissa taidon osa-alueissa ei havaittu eroja.

Maantieteellisesti vertailun kohteena olivat Etelä-Suomi sekä muu Suomi. Alueellisesti vertailtuna tilastollisesti merkitsevä ero ($p < 0,01$) Etelä-Suomen ja muun Suomen lasten ja huoltajien arvioiden välillä löytyi taidossa kääntyä vatsalta selälleen ($p = 0,008$). Etelä-Suomessa se arvioitiin muuta Suomea paremmaksi. Vaikka muissa uimataidon osa-alueissa arviot olivat samansuuntaisia, arvioitiin Etelä-Suomessa lasten omat taidot muuta Suomea useammin parhaaseen kolmannekseen eli "kykenee suorittamaan täysin". Lisäksi huoltajat arvioivat koronapandemian vaikuttaneen esikouluikäisten lasten pääsyyn uimaan sekä hidastaneen osittain uimataidon kehitystä. On oletettavaa, että todelliset koronapandemian vaikutukset tulevat näkymään vasta pidemmän ajan kuluttua.

Monissa Suomen kaupungeissa uimahallit olivat koronan vuoksi pitkään kiinni. Noin viidesosalla lapsista uimiseen tuli täydellinen tauko ja hieman alle kolmella prosentilla uimataidon kehitys pysähtyi. Lasten ja huoltajien käsityseroja tulee tutkia lisää erityisesti mitattuun uimataitoon verrattuna. Realistinen käsitys omasta uimataidosta mitatun uimataidon rinnalla auttaa ehkäisemään vaaratilanteita vedessä. Lasten sekä huoltajien tietoisuuden lisääminen on tärkeää, jotta uimataidon kehittämistä voitaisiin edistää.

Asiasanat: esikouluikäiset, huoltajat, uimataito ja PSPWC

ABSTRACT

Puomi E. & Toitturi J. 2022. Preschoolers' and their parents' perceptions of the child's swimming skills. Faculty of Physical Education. University of Jyväskylä. Pro Graduation Thesis in Sports Pedagogy. 56 p. 1 attachment.

The purpose of the thesis was to study if the preschoolers' and their parents' perceptions of the child's swimming skills are in parallel with each other. The study also focused on clarifying if there were any geographical differences in the swimming skills estimations, in addition to the estimation of the different sub-areas of swimming skills. The study set consisted of preschool-age children and their guardians. 195 preschool-age children and 323 guardians participated in the study. Both the children and their guardians filled in an electronic form about questions regarding the aquatic skills of the child (PSPWC). The answer options comprised three different accomplishment levels of the child's performance in nine different skills.

Both the children and their guardians estimations and geographic aerial partition results were examined by cross-tabulation. Getting wet in water and immersing fully under the water level were the best possessed skills. More difficult skills were starfish floating on the back and turning from stomach to back while swimming. In four sub-areas a difference in the perception of the parents and children was found, which was almost statistically significant ($p < 0,05$). These were starfish floating on the back ($p = 0,014$), gliding ($p = 0,014$), back stroke ($p = 0,037$) and turning from stomach to back while swimming ($p = 0,011$). In these areas, the children estimated their swimming skills to be better than what the parents estimated. In other swimming skills, no statistically significant differences were observed.

Geographical aerial comparison was made between Southern Finland and rest of Finland. A statistically significant difference ($p < 0,01$) was observed regarding turning from your stomach to the back ($p = 0,008$) in the geographic aerial comparison between children and parents from Southern Finland and the rest of Finland. In Southern Finland, the estimates of the child's ability to turn from stomach to back were better than for the rest of Finland. Even though, the estimates in the other swimming skill sub-areas were in are in parallel with the rest of Finland, the swimming skill estimates of Southern Finland were more frequently placed in the best category, meaning "can fully accomplish". In addition, it was reckoned that the Covid-19 pandemic had negatively affected the children from access to swim and partially slowed down the development of swimming skills. It can be assumed that the effects of the Covid-19 pandemic are seen after a longer period of time.

Because of corona virus swimming halls were closed for a long period of time. For around one fifth of the children there became a total break from swimming and little less than three percent the swimming development stopped. The perception differences between children and their guardians should be studied more, and most preferably comparably to the measured swimming skills. A realistic view of your own swimming skills, compared to the measured swimming skills, help to prevent dangerous situations in water. Furthermore, increasing the awareness of children as well as their guardians is important, in order to safely develop swimming skills.

Keywords: preschool age, guardians, swimming skills, PSPWC and AAST

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	1
2	ESIKOULULAISTEN UIMATAIDON OSA-ALUEET.....	3
2.1	Motoriset taidot vedessä.....	4
2.2	Tiedot, riskit ja oman pätevyuden arviointi.....	10
2.3	Pelastamispätevyys ja vesiturvallisuus.....	12
3	UIMATAITO.....	15
3.1	Uimataito.....	16
3.2	Uimataidon mittaaminen.....	19
3.3	Käsitys uimataidosta.....	21
4	TUTKIMUKSEN TARKOITUS.....	24
5	TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT.....	25
5.1	Tutkimusjoukko.....	25
5.2	Aineiston keruu.....	26
5.3	Tutkimuksen eettiset periaatteet.....	27
5.4	Tutkimuksen luotettavuus.....	28
5.5	Aineiston analyysi.....	29
6	TULOKSET.....	31
6.1	Lasten ja vanhempien arvio lasten uimataidosta.....	31
6.2	Alueelliset erot uimataidon käsityksissä.....	35
6.3	Koronarajoitusten vaikutukset uimiseen.....	39
7	POHDINTA.....	41
7.1	Johtopäätökset.....	41
7.2	Tutkimuksen arviointi.....	45
7.3	Jatkotutkimusehdotukset.....	46

LÄHTEET	50
---------------	----

LIITTEET

Liite 1: Esikoululaisten kyselylomake

1 JOHDANTO

Maailman terveysjärjestö WHO:n (2021) mukaan maailmassa hukkuu vuosittain noin 236 000 ihmistä. Hukkumisten voidaan katsoa olevan kolmanneksi suurin tapaturmaisen kuoleman syy, sillä noin seitsemän prosenttia kaikista tapaturmakuolemista johtuu hukkumisista. Suurimpaan riskiryhmään kuuluvat lapset, miehet sekä henkilöt, jotka elävät vesistöjen lähetyvillä. Eniten hukkuu 1–4 -vuotiaita ja seuraavaksi eniten 5–9 -vuotiaita lapsia. (WHO 2014)

Koska hukkuminen on vakava ongelma ympäri maailmaa, tulisi sen ennaltaehkäisemiseksi sekä vähentämiseksi tehdä toimenpiteitä. Uimataittoa on pidetty yhtenä keinona ennaltaehkäistä hukkumisia. Uimataittoa on tarkasteltu paljon uintimatkan pituuden näkökulmasta ja esimerkiksi uimaopettajat, hengenpelastajat sekä lasten vanhemmat ja huoltajat käyttävät tätä näkökulmaa yhä lasten uimataidon arvioinnissa (Brenner ym. 2006, 112). Vaikka alle kouluikäisiä lapsia hukkuu eniten, ei päiväkodeissa juurikaan opeteta uintia. Varhaiskasvatuksen opetussuunitelmassa ei velvoiteta opettamaan uintia toisin kuin perusopetuksen opetussuunnitelmassa (Perusopetuksen opetussuunnitelma 2014, Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2018). Esikouluikäisten uimataittoa ja veden äärellä saatuihin kokemuksiin liittyy olennaisesti se, onko lapsi päässyt uimaan ennen kouluikää. Vanhempien ja lasten läheisten aikuisten on siis vietävä alle kouluikäistä lasta uimaan, jos halutaan saavuttaa uimataito ennen koulu-uinteja. (Gönül ym. 2016)

Alle kouluikäiset lapset ovat tyypillisesti malttamattomia, huomionkipeitä ja matkivat muita herkästi omista taidoista huolimatta, minkä vuoksi uimataidon kehittäminen on hukkumisten välttämiseksi ja turvallisuuden kannalta hyvin tärkeää. (Keskinen ym. 2018) Päiväkotij- ja esikouluikä on otollista aikaa kehittää lapsen fyysistä aktiivisuutta, perusliikkumistaitoja sekä käsitystä itsestään. Taitojen opetuksen ohella on tärkeää keskittyä lapsen käsitykseen omista kyvyistä ja itsestä, sillä esikouluikässä voidaan vielä tehokkaasti estää negatiivisen minäkuvan syntymistä. (He ym. 2021) Lapsen taitojen lisäksi olennaista vaaratilanteiden ehkäisemiseksi on lasta hoitavan aikuisen valppaus sekä omat tiedot ja taidot. Lisäksi lapsen uimataittoa on olennaisesti yhteydessä vanhemman uimataito sekä myönteisyys uimista kohtaan. (Pharr ym. 2014)

Suomessa riski hukkumiselle on suuri, koska vesistöjä on runsaasti. Lasten vesitaitojen kehittämisen avulla on mahdollista vähentää tapaturmaisia hukkumisten aiheuttamia kuolemia

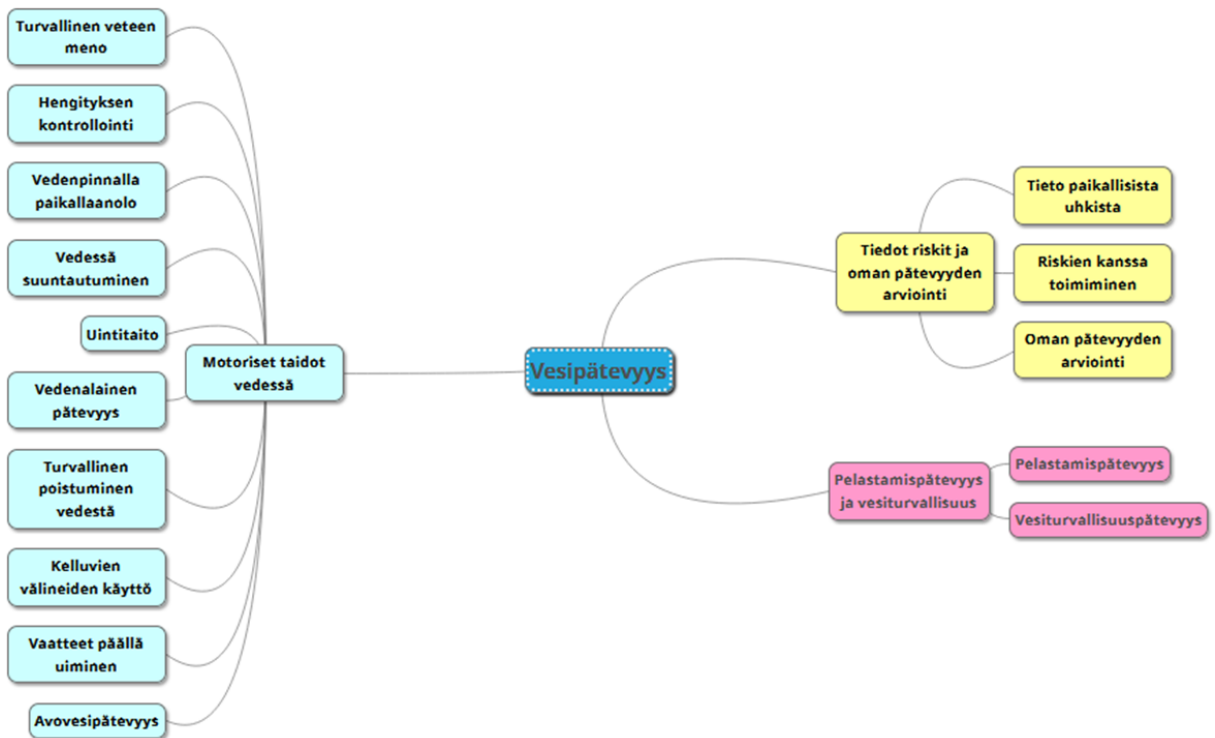
ja toisaalta myös kannustaa monipuoliseen liikuntaan opettamalla uimiseen vaadittuja taitoja. Vesitaitojen kehittämisen tarkastelulle on niukasti saatavilla testistöjä, toisin kuin esimerkiksi kuivalla maalla toteutetuille motorisille taidoille. Tutkimuksemme tarkoituksena on perehtyä esikouluikäisille soveltuviin uimataidon mittareihin sekä lapsen ja vanhemman käsityksiin lapsen uimataidosta. Hyödynnämme tutkimuksessamme Pictorial Scale for Perceived Water Competence eli PSPWC -mittaria, jonka avulla on mahdollista selvittää lapsen ja vanhempien käsityksiä esikouluikäisten vesitaidoista (D'Hondt ym. 2021).

Suomessa ei juurikaan ole tutkittu esikouluikäisten uimataittoa eikä tämän ikäisten lasten tai heidän huoltajien käsityksiä lapsen uimataidoista. Tutkimuksemme tarkoituksena on tuoda uutta tietoa esikouluikäisten ja heidän huoltajien käsityksistä omasta vesiturvallisuudesta sekä uusia näkökulmia esikouluikäisten vesitaitojen kehittämiseen ja hukkumisten ennaltaehkäisyyn. Lasten huoltajilla tarkoitamme tässä tutkielmassa lapsesta vastuussa olevia aikuisia. Lisäksi tässä tutkielmassa uimataito on jaettu kolmeen eri osa-alueeseen, joita ovat motoriset taidot vedessä, tiedot riskit ja oman pätevyyden arviointi sekä pelastamispätevyys ja vesiturvallisuus.

2 ESIKOULULAISTEN UIMATAIDON OSA-ALUEET

Pelkkä uimataito voi olla riittämätön ehkäisemään hukkumisia, sillä veden lähettyvillä tapahtuvaan turvalliseen toimintaan liittyvät uimataidon lisäksi tiedot ja arvot. Water competence -termi (uimataito, kts. kuva 1) on luotu kuvaamaan henkilön asenteita, uskomuksia ja käyttäytymistä kokonaisvaltaisemmin. Tällaisella kokonaisvaltaisemmalla näkökulmalla pyritään aikaisempaa paremmin ennaltaehkäisemään hukkumisia. (Stallman ym. 2017) Tässä tutkielmassa water competence -termin sijaan käytetään suomennosta uimataito. Uimataito kokoaa yhteen vedessä liikkumisen taitoja, tietoa vesiturvallisuudesta sekä käyttäytymistä vedessä ja sen läheisyydessä (Moran 2013). Yleisesti ottaen hukkumistapauksissa joissain näistä kolmesta osa-alueista on puutteita ja nämä näkyvät hukkumiseen johtaneissa tekijöissä joko yhtäaikaisesti tai toinen toistaan seuraavana sarjana (Stallman ym. 2017).

Uimataito koostuu 15 osa-alueesta, joita ovat turvallinen veteen meno, hengityksen kontrollointi, vedenpinnalla paikallaanolo, vedessä suuntautuminen, uintitaito, vedenalainen pätevyys, turvallinen poistuminen vedestä, kelluvien välineiden käyttö, vaatteet päällä uiminen, avovesipätevyys, tieto paikallisista uhkista, riskien kanssa toimiminen, oman pätevyyden arviointi, pelastamispätevyys sekä vesiturvallisuuspätevyys (Stallman ym. 2017). Tässä tutkielmassa ensimmäiset kymmenen osa-alueita kuuluvat kategoriaan, jonka olemme nimenneet kategoriaksi ”motoriset taidot vedessä”. Seuraavat kolme osa-alueita kuuluvat kategoriaan ”tiedot, riskit ja oman pätevyyden arviointi” ja viimeiset kaksi osa-alueita kategoriaan ”pelastamispätevyys ja vesiturvallisuus”. Seuraavien alaotsikoiden alla edellä mainittuja osa-alueita kuvataan tarkemmin. (Kuva 1)

Kuva 1. Uimataidon osa-alueet.

2.1 Motoriset taidot vedessä

Turvallinen veteen meno. Stallman ym. (2017) ovat jakaneet turvallisen veteen menon kahteen osaan: veteen menoon sekä pintaautumiseen ja pystyyn suuntautumiseen. Kun henkilö putoaa tahattomasti avoveteen, edellä mainittujen taitojen käyttö nousee keskeiseen asemaan hukkumisen välttämiseksi. Tahallisessa veteen menossa sen sijaan hukkuminen tai vamma voi tapahtua esimerkiksi huonon tekniikan johdosta. (Stallman ym. 2017)

Huolimaton syvyyden tarkistaminen tai muut vedenalaiset vaarat voivat nostaa hukkumisen tai vammautumisen riskiä (Stallman ym. 2017). Branche ym. (1991) muistuttavat, että veteen hyppäminen korkeista paikoista, kuten laitureilta, voi olla vaarallista. Tästä syystä pohja tulisi tarkastaa mahdollisilta vaarallisilta vierasesineiltä sekä tarkistaa veteenmenokohdan syvyys. Langendorfer (2010) mainitsee lisäksi taitotason vaikuttavan turvalliseen veteen menoon. Kokemattomat uimarit hyppäävät veteen usein jalat edellä ja taitotason kasvaessa veteen aletaan hyppiä pää edellä. Tältä osin siis kokeneemmat uimarit voivat olla suuremmassa vaarassa veteen mentäessä, kun hyppyjä suoritetaan enemmän pää edellä. (Langendorfer 2010, 359)

Pintautuminen ja pystyyn suuntautuminen ovat olennainen osa turvallista veteen menoa. Näihin kumpaankin taitoon liittyy vielä muitakin taitoja, kuten hengityksen pidättäminen, suuntautuminen, työntövoima, pintautuminen, pysähtyminen kelluntaan ja rentoutuminen. Kun pintautuminen on tehty ja vedenpinta rikottu, uimarin tulisi osata kääntää kehoaan pystyasentoon työntövoiman avulla. Työntövoimaa voidaan tuottaa potkujen ja käsivetojen avulla. Pystyasentoon tulisi päästä siksi, että sieltä on helpompaa tarkastella ympäristöä ja mahdollisia vaaroja. (Stallman ym. 2017)

Kylmä vesi tuo vielä omat haasteensa, sillä kylmään veteen joutuessa voi ilmetä kylmäshokki. Kylmäshokkiin liittyvät sekä hengityksen vaikeudet, että sydämen ja verisuoniston toiminnan muutokset. Hyperventilaatio, sydämen sykkeen kasvu ja verenpaineen nousu ovat merkkejä kylmäshokista. (Golden & Tipton 2002, Connollyn 2014, 3 mukaan) Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto SUH:in (2019) mukaan tapaturmaiseen hypotermiaan menehtyy Suomessa vuosittain lähes sata ihmisiä. Lisäksi hypotermian todennäköisyys kasvaa, mitä kauemmin uhri joutuu olemaan vedessä.

Langendorferin (2010) mukaan myös uimarin yksilölliset piirteet tulisi ottaa huomioon. Turvalliseen veteen menoon vaikuttavat veden syvyyden lisäksi esimerkiksi kehon koko, kehon mittasuhteet sekä kokemus. Veteentulokulma sekä erilaiset veteenmenotyylit vaikuttavat myös turvallisuuteen. Lisäksi ympäristölliset tekijät, kuten veden syvyys ja veteen meno korkeus ovat olennainen osa turvallista veteen menoa. (Langendorfer 2010, 361)

Hengityksen kontrollointi. Hukkumisen perimmäinen syy on kykenemättömyys hengittää, josta seuraa tukehtuminen (Lanoue 1963, Stallmanin ym. 2017, 7 mukaan). Tästä syystä hengitys ja sen kontrollointi vedessä onkin ensimmäisiä ja tärkeimpiä taitoja, joita uimaan opetellessa tulisi oppia. Taidon harjoittelu tulisi aloittaa kasvojen kastamisella veteen ja puhaltamalla veteen kuplia. Kun nämä taidot ovat hallinnassa, voi edetä kohti monimutkaisempia ja vaikeampia taitoja. Näitä ovat esimerkiksi rytmisen hengittäminen eri uintityylien mukaisella tavalla. (Langendorfer 2015)

Tehokas hengittäminen vesiympäristössä voidaan jaotella neljään osaan. Ensimmäiseksi hengittämisen tulisi tuntua vaivattomalta. Hengitys tulisi pystyä tekemään silloin, kun sen haluaa tai silloin, kun sitä tarvitsee. Vaivattoman hengittämisen ei myöskään tulisi lisätä asiaan

kuulumattomalla tavalla energiankulutusta. Toiseksi hengittäessä tulisi sallia sekä sisään-, että uloshengitys ilman ylimääräisiä raajan liikkeitä. Kolmanneksi hengitystekniikka tulisi olla sillä tasolla, että hengittäminen ei vaikuttaisi optimaaliseen kehon asentoon vedessä. Viimeiseksi hengitystekniikan tulisi vastata tehtävän ja ympäristön tarvetta. (Stallman ym. 2017)

Vedenpinnalla paikallaanolo. Vedenpinnalla paikallaanolo voidaan jaotella kahteen eri taitoon: kellumiseen ja veden polkemiseen. Kykyyn kellua ja kontrolloida kellumista vaikuttavat keskeisesti ihmiskehon massan sekä tiheyden välinen suhde. Henkilö voi kuitenkin omilla taidoillaan helpottaa vedenpinnalla kellumista. Hengityksen kontrollointi ja keuhkojen täyttäminen ilmalla vaikuttavat rintakehän tiheyteen, jolloin kelluminen helpottuu. Aloittelijan tulisi harjoitella kellumista keskittymällä erityisesti sisäänhengitykseen. Keuhkojen täyttämistä helpottaa huomattavasti veteen tottuminen ja sitä kautta siellä rentoutuminen. Tästä syystä oppimisprosessissa tulisi kehittää itsevarmuutta vedessä oloon. (Stallman ym. 2017)

Veden polkemisen avulla voidaan pysyä vedessä paikallaan pitäen pää pinnan yläpuolella. Jalkojen polkiessa vettä, kädet vapautuvat veden pinnan päällä. Tällöin henkilö pystyy suorittamaan mahdollista toista tehtävää käsillään. Lisäksi vedessä pysähtyessä paikalleen niin lepääminen, avun etsiminen kuin avun odottaminenkin helpottuu. (Stallman ym. 2017) Nenän ja suun ollessa juuri veden pinnan yläpuolella, veteen upottava voima on pienimmillään. Upottavan voiman ollessa pieni ei tarvita suuria määriä lihastyötä pään pitämiseksi veden pinnan yläpuolella. (Döbeln & Holmer 1974) Myös Stallman ym. (2017) toteavat energiaa säästyvän, kun liikettä tulee vähemmän ja pysytään paikallaan. Tämä korostuu etenkin tilanteissa, joissa veteen joudutaan pitkäksi aikaa. (Stallman ym. 2017)

Vedessä suuntautuminen. Suuntautumisella tarkoitetaan tässä kontekstissa suunnan tai asentojen vaihtamista kääntymisen avulla. Suuntautuminen voidaan jakaa kahteen eri taitoon: kierimiseen vatsalta selälle ja päinvastoin sekä kääntymiseen vasemmalle ja oikealle vatsallaan ja selällään. Nämä taidot ovat tärkeitä etenkin avovedessä, sillä veden liike voi vaihdella hyvinkin voimakkaasti. Esimerkiksi tuuli, aallot ja virtaukset voivat aiheuttaa vedessä tilanteita, jotka vaativat uimarilta monipuolisuutta vedessä suuntautumiseen ja sitä kautta hukkumisen välttämiseen. (Stallman ym. 2017)

Sekä vatsallaan että selällään uinnissa on omat etunsa. Vatsallaan kelluessa tai uidessa pystyy näkemään ympäristön paremmin, kun taas selällään on helpompaa hengittää. Näiden asentojen

hyödyntämiseksi kumpikin asennoista tulisi tuntua vaivattomalta ja vaihto asentojen välillä tulisi olla helppoa. (Stallman ym. 2017) Vedessä kääntyminen vasemmalle ja oikealle sekä selälleen ja mahalleen voivat siis olla avuksi erilaisissa tilanteissa. Esimerkiksi vaaroista selviytyminen tai niiden välttäminen sekä palaaminen kuivalle maalle turvallisesti voi helpottua. Myös avovedessä esimerkiksi aaltojen rikkominen sekä esteiden, kuten kivien tai riuttojen välttäminen helpottuu, kun kääntyminen ja asentojen vaihto on sujuvaa. Yllättävä veteen tippuminen voi tapahtua vieraassa asennossa, jolloin nopealla suuntautumisella voidaan uida nopeammin turvaan. (Stallman ym. 2017)

Uintitaito. Stallman ym. (2017) ovat jakaneet uintitaidon kahteen eri osa-alueeseen: uintiin vatsallaan sekä uintiin selällään ja kyljellään. Vaikka uintitaito nähdään suojaavana ja ennaltaehkäisevänä tekijänä, sen roolia ei olla täysin ymmärretty (Moran ym. 2011). Uintitaito vatsallaan eri tekniikoin tarjoaa monenlaisia suojaavia etuja, kuten näkymän ympärillä oleviin mahdollisiin vaaroihin ja näkymän turvalliseen etenemispaikkaan. Esimerkiksi rintauintia tai kroolia uidessa pää on ylhäällä, jolloin pystytään hyödyntämään edellä mainittuja etuja. Lisäksi kroolin etuna on siirtymisnopeus lyhyillä matkoilla, kun taas rintauinnilla voi säästellä voimia pidemmällä siirtymillä. Uinti selällään ja kyljellään edesauttaa hengittämistä sekä eteenpäin suuntautuvan työntövoiman muodostamista, mutta eteenpäin katsominen vaikeutuu. Näiden kahden uintityylin vaihtelun tulisi olla vaivatonta erilaisissa tilanteissa. (Stallman ym. 2017)

Vedenalainen pätevyys. Sukelluksissa uiminen voi joissain tilanteissa olla kriittinen taito hukkumisen välttämiseksi. Esimerkiksi erilaisten aktiviteettien, kuten surffaamisen, melomisen tai veneilyn yhteydessä voi joutua äkillisesti pinnan alle. Palaaminen veden pinnalle näissä tilanteissa vaatii vedenalaista pätevyyttä. Vedenalainen pätevyys on jaoteltu kahteen eri osa-alueeseen: pintasukellukseen ja vedenalaiseen uintiin. (Stallman ym. 2017)

Pintasukellukseen liittyviä taitoja ovat hengityksen kontrollointi, silmien avaaminen veden alla sekä veden ominaisuuksiin sopeutuminen. Veden ominaisuuksista paine ja lämpötila muuttuvat sukeltaessa syvemmälle, jolloin muutoksiin sopeutuminen korostuu. (Stallman ym. 2008) Pintasukellusta voi toteuttaa joko pää tai jalat edellä riippuen näkyvyydestä vedessä. Näkyvyyden ollessa huono jalat edellä sukeltaminen on turvallisempaa kuin pää edellä. Pää edellä sukeltaminen kasvot ylöspäin kuitenkin helpottaa esimerkiksi vedenpinnan etsimistä. (Stallman ym. 2017)

Vedenalainen uinti vaatii hengityksen kontrolloinnin lisäksi kelluvuuden kontrollointia (Stallman ym. 2008). Pinnan alla liikkuesssa voidaan käyttää variaatioita rintauintin tekniikoista lisäten siihen delfiini- tai vuoropotkua. Delfiinipotkujen tai vuoropotkujen lisääminen on tärkeää etenkin, jos rintauintin potku ei ole riittävän tehokas viemään uimaria eteenpäin. Pää edellä sukeltaessa ja näkyvyyden ollessa huono, pään suojaaminen korostuu. Päästä voidaan suojata paremmin ojentamalla toinen käsi menosuuntaan ja ottamalla vastaan mahdolliset kontaktit erilaisiin esteisiin. Toinen käsi voi puolestaan antaa vauhtia esimerkiksi krooliuintin käsivedolla. (Stallman ym. 2017)

Turvallinen poistuminen vedestä. Osa hukkumistapauksista on seurausta yksinkertaisesti siitä, että uidaan paikkaan, josta ei pystytä poistumaan. Kun vedestä ei pystytä poistumaan tai uimaan turvaan, uimari väsyä ja pahimmassa tapauksessa hukkuu. (Connolly 2014) Vedestä poistumisen ongelma näyttäisi korostuvan tilanteissa, joissa avoveteen joudutaan nopeasti ja tahattomasti (Stallman ym. 2017). Connollyn (2014) mukaan, mitä nopeammin vedestä pystytään poistumaan, sitä todennäköisemmin kylmä ja väsymys eivät ehdi vaikuttaa pelastautumiseen. Ducharme & Lounsbury (2007) havaitsivat, että lihasväsymys nousi hypotermiaa merkittävämmäksi syyksi hukkumisiin 10–15 asteisessa vedessä. Tässä lämpötilassa pystyttiin uimaan noin 47 minuuttia, mutta sen jälkeen toimintakyky alkoi laskea. Eroa koehenkilöiden välillä ei juurikaan esiintynyt, vaikka uimataidoissa löytyi eroja. Lisäksi havaittiin, että koehenkilöiden vietettyä vedessä 30 minuuttia, päätöksentekokyky heikkeni. Olisikin hyödyllistä tehdä jo etukäteen selviytymis-suunnitelma veteen tippumisen varalta. Tällöin tietää jo valmiiksi, kuinka pelastautua vedestä ja aikaa ei mene hukkaan pelastautumisen miettimiseen. (Ducharme & Lounsbury 2007)

Kelluvien välineiden käyttö. Viauoux ja Gungor (2016) tutkivat Yhdysvalloissa pelastusliivien käyttöä. He arvioivat, että pelastusliivien käytöllä olisi voitu välttää jopa 1200 hukkumistapausta vuosien 2008 ja 2010 välillä. Pelastusliivin käyttö on yksi tehokkaimmista keinoista ehkäistä kuolemantapauksia. (Viauoux & Gungor 2016) Vapaa-ajalla veneillessä neljä viidestä kuolemasta voitaisiin välttää, jos veneilijä käyttäisi pelastusliivejä. Kajakilla tai kanootilla liikkuesssa kuoleman todennäköisyys ilman pelastusliiviä on 86 prosenttia keskiarvoa korkeampi. Veneen koon kasvaessa ja veden lämpötilan laskiessa pelastusliivin käytön tehokkuus kuitenkin laskee. Ihmisen iän lisääntyessä pelastusliivin käytön tehokkuus näyttäisi puolestaan paranevan. (Viauoux & Gungor 2016)

Peden ym. (2018) havaitsivat, että henkilöt, jotka arvioivat oman uimataitonsa hyväksi, käyttivät harvemmin pelastusliivejä. Omien taitojen yliarviointi sekä samanaikaisesti riskien aliarviointi voi pahimmillaan johtaa hukkumiseen. Stallmanin ym. (2017) mukaan pelastusliivien käyttöön tulisi kannustaa ja korostaa pelastusliivien olevan yksi tärkeimmistä turvallisuutta lisäävistä välineistä vedessä. Pelastusliivien käyttöä tulisi opettaa ja harjoittelun tulisi sisältää monipuolisesti erilaisia liikkeitä vedessä etenemiseen sekä vedestä poistumiseen. (Stallman ym. 2017) Tehokkaalla viestinnällä ja kampanjoinnilla voitaisiin tukea nuorten lasten ja kokemattomien uimareiden pelastusliivien käyttöä sekä rohkaista myös vanhempia lapsia pelastusliivien käyttöön (Spitzer ym. 2019).

Vaatteet päällä uiminen. Vaatteissa uiminen lisää vedenvastusta sekä paikallaan ollessa, että liikkeessa. Jo kevyissä vaatteissa uiminen vaikuttaa sekä uintinopeuteen, että kestävyys merkittävästi. Moranin (2014) mukaan uintinopeus laski 33 prosenttia ja kestävyys 28 prosenttia uima-asussa uimiseen verrattuna. Vaatteet päällä uimisen aiheuttama väsymys oli myös suurempaa kuin uima-asussa tai pelastusliivissä. (Moran 2015) Vaatteet lisäävät veden vastusta lisäämällä muun muassa pinta-alaa. Vaatteet voivat myös rajoittaa liikelaajuutta sekä lisätä energiankulutusta etenkin käsivedon palautuksessa, kun kättä yritetään nostaa veden pinnan yläpuolelle. (Moran 2014) Tahattomat veteen putoamiset vaatteet päällä on yleinen syy avoveteen liittyvissä hukkumistapauksissa. Tähän voi vaikuttaa myös kokemuksen puute vaatteet päällä uimisesta. Vaatteiden tuoma lisärasitus nimittäin yllätti henkilöitä, joilla ei ollut aikaisempaa kokemusta vaatteet päällä uimisesta. Yleinen havainto ja näkemys vaatteiden vaikutuksesta hukkumisiin on, että vaatteiden tuoma paino painaa uhrin veden alle ja siten aiheuttaa hukkumisen. (Stallman ym. 2017)

Avovesipätevyys. Uimaan opettelu uima-altaassa ei välttämättä täysin valmista uimaria toimimaan erilaisissa vesiympäristöissä. Avovesiympäristöiksi luetaan muun muassa joet, satamat sekä meret ja näissä ympäristöissä vesiturvallisuustaitojen opettelu voi olla tärkeä tapa kehittää vesipätevyyttä. (Button ym. 2020) Avovedessä uhka hukkumiselle voi muodostua esimerkiksi puutteellisesta valvonnasta sekä etenkin nuorilla ja aikuisilla alkoholin käytöstä (Moran ym. 2011).

Stallman ym. (2017) suosittelevat vesitaitojen opettelua niin suljetussa ympäristössä, kuten uima-altaassa, kuin avovedessä. Avoveden haasteita, kuten aaltoja ja virtauksia voidaan opettaa jo uima-altaassa vettä roiskimalla. Myös erilaisia yhdistelmähaasteita, kuten esimerkiksi

esteiden väistelyä ja sukellukseen menoa voidaan harjoitella niin pinnan päällä kuin veden allakin. Näitä tulisi kokeilla sekä väsyneenä, että virkeänä. (Stallman ym. 2017)

2.2 Tiedot, riskit ja oman pätevyden arviointi

Tieto paikallisista uhkista. Tieto on keskeinen osa turvallisuuden edistämistä etenkin vammojen ehkäisyn kannalta. Tämä perustuu siihen, että vaikuttamalla ihmisen tietoihin, voidaan vaikuttaa myös heidän asenteisiin sekä terveystietoisuuteen. (Andersson 1999) Vuodenaikojen vaihtuessa myös vedessä tapahtuu muutoksia esimerkiksi lämpötilan, tuulten ja aaltojen suhteen. Nämä vaihtelut voivat vaikuttaa merkittäväällä tavalla vesipätevyyteen sekä turvallisuuteen vedessä ja sen lähetyvillä. Tietoisesti turvallisten ratkaisujen tekeminen onnistuu paremmin, kun edellä mainituista mahdollisista vaaroista sekä riskeistä löytyy perustietämystä. (Stallman ym. 2017)

Riskien kanssa toimiminen. Tietoisuus riskeistä, riskien arviointi sekä riskien välttäminen kuuluvat riskien kanssa toimimiseen (Stallman ym. 2017). McCoolin ym. (2009) mukaan miehet näyttäisivät aliarvioivan avovedessä uimisen riskejä sekä yliarvioivan kykyään selviytyä mahdollisista riskeistä naisia enemmän. Miesten lisäksi myös nuorilla on havaittu korkeampia arvioita omasta uintitaidosta, riskialttiimpaa uimista sekä vähäisempiä havaintoja hukkumisriskeistä (McCool ym. 2009). Uimataidon kehittyminen voi vaikuttaa myös itsevarmuuden kasvamiseen, mikä puolestaan voi näkyä siinä, että uidaan vaarallisempiin paikkoihin (Baker ym. 1992). D'Hondt' ym. (2021) mukaan lasten riskien ottoon vesistöjen lähellä voivat vaikuttaa omat havainnot itsestään. Myös vanhempien käsitys lapsensa uimataidosta voi vaikuttaa valvomisen määrään vesiympäristössä (D'Hondt' ym. 2021).

Suurempi havaittu hukkumisen riski ja kyky toimia ennaltaehkäisevästi hukkumista vastaan ovat yhteydessä turvalliseen käyttäytymiseen vedessä. Myös hengenpelastajien läsnäolo voi muuttaa riskien havaitsemista esimerkiksi uimarannoilla. Vesiturvallisuuskoulutusohjelmien avulla voidaan parantaa riskien tunnistamista sekä riskien kanssa toimimista. (McCool ym. 2009) Keskeinen tapa hukkumisten ennaltaehkäisyssä olisikin puhuminen taipumuksista yliarvioida uimataittoa sekä hukkumisriskin aliarvioimisesta (McCool ym. 2008).

Lasten osalta riskien havaitsemiseen ja niiden kanssa toimimiseen liittyy olennaisesti vanhempien valvonta, sillä lapsi ei aina ymmärrä omia rajojaan. Moran (2009) tutki alle 10 vuotiaiden lasten vanhempien valvontaa sekä havaintoja uimarannoilla Uudessa-Seelannissa. Kävi ilmi, että lähes kolmasosa huoltajista ei pysynyt alle viisi vuotiaan lähellä vedessä ja lähes puolet tyytyivät valvomaan 5–9 vuotiasta lastaan rannalta eikä vedestä. Myös huoltajien sukupuolten välillä huomattiin riskien havaitsemisessa eroja. Yli kolmasosa miehistä arvioi, että lapsella ei ole hukkumisen riskiä rannalla, kun taas vastaavasti naisista alle viidesosa oli tätä mieltä. Miehet arvioivat 5–9 vuotiaan lapsensa uimataitoa myös paremmaksi kuin naiset. Alhaisempi riskien havaitseminen voi johtaa huolimattomampaan valvontaan ja täten hukkumisen riski kasvaa. (Moran 2009)

Oman pätevyuden arviointi. Uimataito voidaan nähdä suojaavana ominaisuutena hukkumistilanteissa (Stallman ym. 2017). Kuitenkin oman pätevyuden arvioinnin tarkkuus voi poiketa huomattavalla tavalla esimerkiksi vesiturvallisuusammattilaisten arviosta. Esimerkiksi monella nuorella ei ollut tarkkaa ymmärrystä uintipätevyydestä ja taito uida koiraintia nähtiin riittäväksi uintipätevyudeksi. Myös omaa pätevyyttä yliarvioitiin, mikä puolestaan voi vaikuttaa uintitunneille hakeutumiseen siten, että juuri ne ihmiset eivät osallistu uintitunneille, jotka niitä eniten tarvitsevat. (Dixon & Bixler 2007.)

Hukkumista ehkäisevä tutkimus hyödyntää tutkittavien omaa arviota pätevydestään suhteessa hukkumiseen (Stallman ym. 2017). Dixon ja Bixler (2007, 15) ovat todenneet Bixleriin ja Morrisiin (2000) viitaten, että vähäisen uimataidon omaavat arvioivat itsensä päteviksi uimareiksi ja osallistuivat mahdollisesti myös vaaralliseen toimintaan vedessä. Moran (2010) havaitsi tutkimuksessaan nuorten osalta, että erityisesti miehet osallistuivat naisia herkemmin riskialttiiseen toimintaan, mikä voi selittää suurempaa hukkumisen määrää miesten osalta.

Toftegaard-Stoeckel ym. (2010) vertailivat lapsen motorista pätevyyttä lapsen omien havainnointien sekä opettajien ja vanhempien havainnointien perusteella. Tästä selvisi, että lapsilla oli haasteita arvioida motorisia taitoja ja koettua pätevyyttä. Heikon arviointitaidon vuoksi suurin osa seitsemänvuotiaista lapsista ei vielä tiedä, kuinka hyvin he liikkuvat. Tämän ikäiset lapset kuitenkin alkavat jo tiedostaa, onko heillä vaikeuksia esimerkiksi jossakin motorisessa taidossa. Lisäksi tutkimuksessa havaittiin, että opettajilla oli paras kyky havaita lapset, joilla on epärealistinen käsitys omista motorisista taidoista. Vanhempien huoli puolestaan ennusti lapsen heikkoja motorisia taitoja. (Toftegaard-Stoeckel ym. 2010)

Myös vanhemmilla on vaikutusta lasten käyttäytymiseen. Alle 10-vuotiaat lapset käyttävät pääasiassa vanhempien sekä muiden aikuisten palautetta omaa fyysistä pätevyyttä arvioitaessa. Yli 10-vuotiailla vertaisilta saatu palaute korostuu omaa fyysistä pätevyyttä arvioitaessa. (Graf ym. 2004) Brussoni ym. (2015) havaitsivat, että vanhemmat todennäköisemmin kannustivat poikia kuin tyttöjä riskialttiimpaan toimintaan. Tyttöjä puolestaan kasvatettiin havainnoimaan itseään haavoittuvampina kuin poikia. Lisäksi poikien kasvatus sisälsi enemmän lapsen itsenäistä liikkumista kuin tyttöjen. (Brussoni ym. 2015)

2.3 Pelastamispätevyys ja vesiturvallisuus

Pelastamispätevyys. Pelastamispätevyys voidaan jakaa hukkuvan ihmisen tunnistamiseen ja pelastamiseen. Hukkumistilanteesta pelastautuminen vaatii usein pelastajan, joka auttaa hukkuvan ihmisen pois vedestä. Pelastamistoimenpiteet voivat kuitenkin pelastamisen sijaan maksaa pelastajan ihmishengen. (Stallman ym. 2017) Franklin ja Pearn (2011) ovat havainneet vastaavan ilmiön etenkin lasten hukkumistilanteissa. Kun lapsi joutuu veden varaan, vanhempi yrittää mennä pelastamaan lasta ja hukkuu itse. Vanhemmat ja huoltajat vaistomaisesti ryhtyvät pelastamaan hukkuvaa lastaan vajavaisilla pelastustaidoilla ja tästä syystä ilmiön vähentämiseksi lasten vanhempien pelastamistaitoja tulisi kehittää. (Franklin & Pearn 2011)

Pearnin ja Franklinin (2009) mukaan vesipelastuksen keskeinen ajatus on se, että pelastamiseen vaikutetaan asettamatta itseään vaaraan. Moran ja Stanley (2013) kuitenkin havaitsivat tutkimuksessaan, että lähes puolet vastaajista ja erityisesti miehet reagoisivat hukkumistilanteeseen hyppäämällä itse veteen ja uimalla hukkuvan luokse. Alle kolmasosa vastaajista puolestaan heittäisi kelluvan pelastusvälineen hukkuvalle. (Moran & Stanley 2013) Hukkuvaa ihmistä käyttäytyy vedessä ennalta-arvattavasti eli tarttuu pelastajaan ja pyrkii nostamaan itseään turvaan. Tällöin hän painaa pelastajaa pinnan alle. Jotta pelastaja pysyisi itse paremmin turvassa, voidaan hyödyntää esimerkiksi pelastusköyttä tai pelastusrengasta. Pelastusvälineiden heittäminen on helposti opittava, mutta tärkeä taito pelastustilanteissa. (Pearn & Franklin 2009)

Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto SUH (2021) on laatinut Suomessa ohjeet, kuinka toimia vesipelastustilanteissa. Ensimmäisenä tulisi hälyttää lisääpua ennen varsinaisia pelastustoimia. Toisena tulisi rauhoittua itse ja rauhoittaa pelastettavaa. Tällä tavoin pyritään saamaan pelastettavalle turvallisuuden tunne ja voimia sinnitellä vedessä. Kolmantena tulisi etsiä apuväline, jonka tulisi olla mieluiten kelluttava ja kättä pidempi. Olosuhteiden ollessa hankalat tulisi pyrkiä saamaan apua myös muilta paikallaolijoilta. Vasta viimeisenä ryhdytään pelastamaan ja siinä tärkeää on lähestyä varoen, mutta ripeästi. Lisäksi apuväline tulisi pitää pelastajan ja pelastettavan välissä sekä auttaa pelastettava pois vedestä. Pelastettavan päästessä kuivalle maalle voidaan suorittaa ensiaputoimenpiteet ja toimittaa hänet tarvittaessa jatkohoitoon. (SUH 2021)

Hukkuvan ihmisen tunnistaminen voi olla vaikeaa, sillä hukkuva ihminen ei aina näytä hukkuvalta ja käytös on aina yksilöllistä. Tämä johtuu siitä, että hukkuva ei joka tilanteessa pysty huutamaan apua tai edes huitomaan käsillään apua. Silloin puhutaan hiljaisesta hukkumisesta. Tällaisissa tilanteissa kaikki energia keskitetään siihen, että pystytään hengittämään ja pitämään hengitystiet pinnan päällä. Hukkuvan voi tunnistaa pään kallistuessa taakse ja suun ollessa vedenpinnan tasolla. Katse voi olla lasittunut ja tyhjä sekä hiukset voivat olla valuneet otsalle ja silmille. Hukkuva uimari on pystyasennossa eikä käytä jalkojaan vaan hyperventiloi tai haukkoo henkeään sekä liikehtii kontrolloimattomasti. Vedestä pois ponnistamista yrittäessä voi näyttää siltä, että hukkuva yrittää kiivetä näkymättömiä tikkaita ylöspäin. (SUH 2021)

Vesiturvallisuuspätevyys. Stallmanin ym. (2017) mukaan vesiturvallisuuspätevyys koostuu asenteista ja arvoista. Asenteet vaikuttavat merkittäväällä tavalla niin käyttäytymiseen kuin kykyyn sopeutua muutokseen. Lisäksi myös muiden käyttäytymiseen voidaan vaikuttaa omilla asenteilla. (Aiken 2002) Arvot vaikuttavat ihmisen toimintaan sekä siihen toimiiko hän jossain tilanteessa vai ei. Myös tieto voi vaikuttaa arvoihin, mutta arvoihin enemmän kytköksissä ovat tunteet. (Stallman ym. 2017)

Lasten ja nuorten kavereiden uimataito sekä asenteet uimista kohtaan ovat yhteydessä myös omaan uimataitoon. Esimerkiksi, jos lapsen kaverit kävivät paljon uimassa, suurella todennäköisyydellä myös lapsi itse oli myönteinen uimista kohtaan. (Pharr ym. 2018) Myös vanhemmillä on suuri rooli lapsen uimaan rohkaisemisessa. Koska ihmisillä on tapana välttää toimintaa jota he pelkäävät, olisi hyvä kannustaa etenkin lapsia uimaan, jotta vältetään pelon

kehittymiseltä vettä kohtaan. Lapset ja nuoret, jotka tietävät kuinka toimia turvallisesti veden läheisyydessä eivätkä pelkää hukkumista, omaavat useimmiten paremman uimataidon kuin lapset ja nuoret, jotka pelkäävät vettä. (Pharr ym. 2018) Olisikin äärimmäisen tärkeää opettaa turvallisuustietoutta enemmän kuin kriisinhallintakeinoja. Turvallisuustietouden avulla voitaisiin välttää mahdollisten tapaturmien sattuminen sekä parantaa ihmisten valintojen tekemistä uhkaavissa tilanteissa (Laflamme, Svanström & Schelp 1999, Moranin 2008, 9 mukaan).

Lisäksi aikuisen rooli voi vaikuttaa merkittäväällä tavalla esimerkiksi lasten ja nuorten pelastusliivin käyttöön. Aikuisen toimiessa esimerkkinä pelastusliivien käytössä myös lapset ja nuoret ottavat tästä mallia. Myös lainsäädännöllä oli vaikutusta pelastusliivien käyttöön, sillä pelastusliivejä käytettiin jopa kolme kertaa enemmän, kun laki niitä vaati. (Chung ym. 2014)

3 UIMATAITO

Uiminen ja liikkuminen vedessä on yksi suosituimmista ja tehokkaimmista positiivisia tunteita herättävistä, kaikenikäisille sopivista liikkumistavoista. Vesi ympäristönä herättää vahvan emotionaalisen energian ja spontaanin ilon lapsissa. (L'Ubomíra & Matús 2017) Jos uimataito ei ole hallussa, voi se kuitenkin synnyttää negatiivisia tunteita ja vaaratilanteita. Esimerkiksi Yhdysvalloissa perheiden uima-altaat asettavat esikouluikäiset lapset suureen riskiin hukkuu. Vaikka altailla voi olla positiivinen vaikutus uimataitoon, aiheuttavat ne myös riskitekijöitä hukkumiselle. Kun allas on jatkuvasti saatavilla, vanhemmat laiminlyövät lapsen valvontaa. (Johnson ym. 2021)

Suomessa, varhaiskasvatuksessa, tarkoituksena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti siten, että lapsilla on riittävästi mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikuntaan niin sisällä kuin ulkona. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018, 47-48) mainitaan, että liikuntakasvatuksen on tarkoitus olla säännöllistä, monipuolista, lapsilähtöistä sekä tavoitteellista, jotta sen avulla on mahdollista kehittää lasten kehontuntemusta ja -hallintaa ja motorisia perustaitoja kuten liikkumistaitoja. Vaikka tavoitteena on tukea lasten monipuolista liikkumista erilaisissa ympäristöissä, ei varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa kuitenkaan mainita mitään vedessä liikkumisesta tai uinnista.

Esikouluikäisten uimataidon mittaus on verrattain uutta, minkä vuoksi siitä ei löydy yhtä paljon tietoa, kuin kuivalla maalla mitatuista motorisista taidoista (Mertens ym. 2022). Vaikka uintitaidon kehittäminen voi ehkäistä hukkumisia ja on siten tärkeää, uimataidon sekä hukkumisen yhteys ei ole täysin yksiselitteinen (Brenner ym. 2003). Vaaratilanteiden ja hukkumisten ehkäisemiseen on vahvasti yhteydessä lasta hoitavan aikuisen valppaus ja omat taidot. Lasten uimataitoon on yhteydessä vanhemman uimataito sekä myönteinen asenne uimista kohtaan. (Pharr ym. 2014) Lapsen uimataito ja uimakouluun osallistuminen ei kuitenkaan vähennä aikuisten valvonnan tärkeyttä (Sandomierski ym. 2019).

Esikouluikäisille on kehitetty mittarit nimeltään Actual Aquatic Skills Testi eli lyhennettynä AAST sekä Pictorial Scale for Perceived Water Competence eli PSPWC. AAST:n avulla arvioidaan lapsen uimataitoa vedessä ja PSPWC:n avulla lapsi ja huoltaja arvioivat kuvien avulla omaa käsitystään lapsen uimataidosta. (Mertens ym. 2022) Tässä luvussa on tarkoitus perehtyä esikoululaisten uimataitoon ja siihen yhteydessä oleviin tekijöihin. Lisäksi

tarkastellaan tarkemmin mittareita, joilla voidaan arvioida sekä käsityksiä, joita uimataitoon liittyy että uimataitoa käytännössä. Turvallisuuden ja uimataidon kehittämisen vuoksi on erittäin tärkeää, että käsitykset ja uimataito selvitetään. Vaaratilanteita sattuu niin aikuisille kuin lapsille, minkä vuoksi käsitysten kartoittaminen saattaa ennaltaehkäistä vaarallisten tilanteiden kehittymistä peruuttamattomiksi (D'Hondt ym. 2021).

3.1 Uimataito

Uimataidon saavuttaminen on merkittävä taitekohta lapsuudessa (Keskinen ym. 2018). Hukkumiset ovat tavallisempia nuorilla lapsilla kuin vanhemmilla lapsilla. Veteen vajoamisen vuoksi sairaalan vuodeosastohoitoon joutuneet ovat useimmin alle kouluikäisiä. (Toivonen 2012) Yhdysvalloissa taaperoikäisten yleisin kuolinsyy on hukkuminen. Tästä syystä tärkeimpiä lapsia suojelevia keinoja ovat lasten uimataidon kehittäminen sekä lasta hoitavien aikuisten tietoisuuden lisääminen loukkaantumisia ja kuolemia vastaan. (Johnson ym. 2021) Hukkumistilanteisiin vaikuttavat lasten uteliaisuus, ennakoimattomat tilanteet, kognitiiviset kyvyt, herkkyys ottaa mallia muilta, motorinen kehitys sekä psyykkiset rajoitteet (Sandomierski ym. 2019). Uimataidoton, alle 5-vuotias lapsi ei kykene tekemään hätäänsä näkyväksi ja auttamaan itseään hukkumistilanteessa (Toivonen 2012). Lapset ovat 2-5 vuoden iässä tyypillisesti malttamattomia ja huomionkipeitä. Lapset matkivat muita herkästi omista taidoista huolimatta, minkä vuoksi uimataidon kehittäminen on hukkumisten välttämiseksi ja turvallisuuden kannalta hyvin tärkeää. (Keskinen ym. 2018)

Lasten motorisilla taidoilla on havaittu yhteyksiä uimataitoon. L'umbomíran ja Matús (2017) mukaan fyysisesti aktiiviset lapset oppivat helpommin erilaisia uintiin liittyviä taitoja passiivisempiin lapsiin verrattuna. Lapset ovat usein motivoituneita uuden taidon oppimiseen, jos se on miellyttävää ja palkitsevaa. Uuden taidon oppiminen lisää lapsen itsenäisyyttä ja vähentää aikuisen tarvetta jatkuvaan valvontaan. (Keskinen ym. 2018) Miellyttävien tuntemusten oheen lapselle voi jäädä hyvin pitkäksi aikaa veteen liittyviä pelkotiloja, jos lapsuudessa on sattunut jotain ikävää vedessä. Lapsi kantaa kokeemaansa läpi elämän, jos myönteisiä kokemuksia vedestä ei saada aiemman ikävän kokemuksen rinnalle. (Toivonen 2012)

Vanhemmilla on suuri merkitys lapsen fyysiseen aktiivisuuteen sekä uimataitoon. Lapsen uimataitoon on yhteydessä sekä vanhemman että lapsen positiivinen suhde uimataitoon. (Pharr ym. 2018) Esikouluikäisten uimataitoon ja veden äärellä saatuihin kokemuksiin liittyy olennaisesti se, onko lapsi päässyt uimaan ennen kouluikää. Lapset, jotka viihtyvät uimassa ja ovat kiinnostuneita uimisesta, ovat usein saaneet vaikutteita vertaisiltaan eli muilta lapsilta tai heidän vanhempansa ovat kannustaneet ja vieneet lasta uimaan. (Gönül ym. 2016) Myös Pharr ym. (2018) mukaan lapsen haluun uida vaikuttivat tämän ikä, ystävä, joka pitää uimisesta, uimatietoisuus, vanhemman kyky uida sekä vanhemman kannustus. Lapsen uimista puolestaan esti pelko hukkumisesta, vähempi tietoisuus vesiturvallisuudesta sekä se nauttiko uimisesta. Lapset, jotka tiesivät miten liikkua turvallisesti vedessä, uivat enemmän ja eivät pelänneet hukkumista (Pharr ym. 2018).

Gönül ym. (2016) mukaan vanhemmat, jotka vievät lapsia uimaan ymmärtävät, että uimisella on myönteisiä yhteyksiä lapsen kasvuun, kehitykseen ja terveyteen. Vanhemmat tunnistivat, että uinnilla voi olla myönteisiä yhteyksiä fyysiseen, psyykkiseen, sosiaaliseen sekä kognitiiviseen kehitykseen. Myös Pharr ym. (2014) havaitsivat, että lapset uivat merkittävästi useammin, jos heidän vanhempansa kannustivat heitä siihen, osasivat itse uida sekä uivat lapsen kanssa pelkäämättä hukkumista. Vanhempien mukaan lähellä olevat hyvät olosuhteet, soveltuvuus eri uskonnoille sekä vanhemman mahdollisuus levätä ja olla itsekseen lapsen ollessa uimassa, uimakoulussa tai uimaharrastuksessa ovat syitä, minkä vuoksi vanhemmat vievät lapsiaan uimaan (Gönül ym. 2016). Vanhempien kannustus ja oma asenne uimiseen ovat kiistatta yhteydessä lasten uimataitoon. Tietoisuutta etenkin sellaisissa ympäristöissä ja ihmisryhmissä, joissa pelätään hukkumista on lisättävä, jotta pelko ei siirry lapsiin. Hukkumisen pelon poistamisella ja vesiturvallisuuuden lisäämisellä voidaan kasvattaa lasten fyysistä aktiivisuutta. (Pharr ym. 2014)

Lasten uimataidon määrittely jää usein aikuisen arvion, niin sanotun mututuntuman, varaan (Vogt & Staub 2020). Johnson ym. (2021) yhdysvaltalaisstudion mukaan alle kouluikäisten lasten uimataittoa arvioidaan ja valvotaan vaihtelevasti. Aikuiset, jotka määrittelevät lapsensa osaavan uida, valvovat vähiten lapsensa uintia. Tutkimuksen mukaan aikuiset saattoivat jättää lapsen yksin uimaan käydessään muun muassa vessassa tai grillatessaan. Lasten hukkumisia voidaan vähentää vanhempien tietoisuuden ja valvonnan lisäämisellä. (Sandomierski ym. 2019) Myös koulutukset ja ohjejulisteet yleisissä uimahalleissa voivat vähentää riskikäyttäytymistä ja vaaratilanteita (Bernadette ym. 2018). Johnson ym.

(2021) mukaan aikuisten käsitys lastensa uimataidosta voi olla yhteydessä heidän koulutukseensa. Toisin kuin voisi ajatella, ne vanhemmat, jotka olivat koulutetumpia arvioivat lapsensa uimataidon paremmaksi, minkä vuoksi lasta ei valvottu uinnin aikana yhtä paljon, kuin arviolta heikomman uimataidon omaavia lapsia.

Rocha ym. (2018) mukaan lasten uimataitoon ovat yhteydessä sekä matalassa vedessä harjoittelu että monipuolinen uimaharjoittelu ylipäättään. Heidän havaintojensa mukaan lapset, jotka harjoittelivat uimaan matalammassa vedessä, saavuttivat paremmat uimataidot syvässä vedessä harjoitelleisiin nähden. L'umbomíran ja Matús (2017) mukaan ei ole yhtä oikeaa tapaa opettaa lapsia uimaan. Tärkeintä on opettaa myönteisen ilmapiirin avulla yksilöllisesti, eriyttäen, opetusta kullekin lapselle sopivaksi. Alle kouluikäisten 2–5 -vuotiaiden uimaopetuksessa on tärkeää olla johdonmukainen sekä tukea itseluottamuksen kehittymistä (Keskinen ym. 2018). L'umbomíran ja Matús (2017) mukaan olisi tärkeää sisällyttää uiminen varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmaan, jotta optimaalista kehitystä somaattiselle, toiminnalliselle, motoriselle ja psyykkiselle kehitykselle voitaisiin stimuloida jo lapsen ollessa nuori.

Mitä myöhäisemmäksi uimaan opettelu siirtyy, sitä vaikeampaa on innostaa oppilaita ja luoda positiivinen oppimisilmapiiri uimaopetukseen. Tällä hetkellä ei voida sivuuttaa koronapandemian vaikutuksia lasten ja perheiden uimatottumuksiin. Covid-19 aiheutti paljon muutoksia lasten ja nuorten mahdollisuuksiin liikkua. Osalla esikouluikäisistä lapsista uimaan oppiminen viivästy. (Savolainen 2021) Johnson ym. (2021) mukaan koronapandemian vuoksi uiminen väheni ja uimakoulun aloittaminen viivästy. Lisäksi lapsen hoitajat uivat huomattavasti vähemmän lasten kanssa avovedessä, yleisissä uimahalleissa ja ystävien uima-altaissa. Omissa uima-altaissa uiminen ei luonnollisestikaan vähentynyt pandemian aikana.

Tällä hetkellä huolta herättävät ne lapset, jotka eivät ole koronarajoitusten vuoksi päässeet uimaan esikouluikänsä mennessä eikä sen jälkeen kahden lukuvuoden aikana. Nykyisten esikoululaisten ja 1. -luokkalaisten pandemian pitkäaikaiset vaikutukset tulevat näkymään vasta vuonna 2027 tehtävässä kuudesluokkalaisten uimataitotutkimuksessa. (Savolainen 2021) Pandemian vuoksi esikouluikäisten lasten hukkumiset vähenivät, mikä on ymmärrettävää, kun vähäisempi määrä lapsia pääsi ylipäättään uimaan. Pandemian aikana uimattomuus ja uimataidon harjoittelun siirtyminen vanhempaan ikään voi olla myönteisesti yhteydessä

hukkumattomuuteen. Kuitenkin mitä myöhemmälle uimataidon harjoittelu siirtyy, sitä vaikeampaa voi olla peloista eroon pääseminen ja uimataidon opettelu. (Johnson ym. 2021)

3.2 Uimataidon mittaaminen

Suomessa uimakoulutoiminta on keskittynyt Suomen Uimaopetus ja Hengenpelastusliiton eli SUH:n ja yksityisten uimakoulujen toimintaan. Lasten uimataitoa arvioidaan uimakoulujen lisäksi koulu-uinneissa ja tilastoja seurataan tasaisin väliajoin. Uimataidon määritelmän mukaan uimataitoinen henkilö on uimataitoinen kun hän, pudottuaan syvään veteen pään käydessä veden pinnan alla, osaa uida yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selällään. (Suomen Uimaopetus ja Hengenpelastusliitto 2022) Yhä nuorempien lasten uimataidon tärkeys tiedostetaan, mutta tietoa on saatavilla verrattain vähän. Mitä myöhemmäksi uimaan opettelu siirtyy, sitä vaikeampaa on innostaa lapsia ja luoda positiivinen oppimisilmapiiri uimaopetukseen. Uimataidon polulla 5–8 -vuotiaat ovat merkittävässä asemassa uimataidon oppimisessa. (Savolainen 2021)

Esikouluikäisten uimataidon mittaukseen ei ole kovin montaa mittaria tai keinoa verrattuna maalla mitattuihin motorisiin taitoihin. Esikouluikäisten uimataitoa on mitattu Actual Aquatic Skills Testillä eli lyhennettynä AAST. Testi sisältää 17 eri testikohtaa lasten motorisista taidoista vedessä. AAST:n rinnalla esikouluikäisten uimataitoa on tutkittu kuvien avulla Pictorial Scale for Perceived Water Competence eli PSPWC -mittarilla, jonka avulla lapsi osoittaa uimataitonsa valitsemalla kuvista omaa uimataitoa vastaavan vaihtoehdon. (Mertens ym. 2022) Sen sijaan, että PSPWC -mittarilla arvioitaisiin lasten uimataitoa kaksiportaisesti ”kyllä” tai ”ei”, mittarilla arvioidaan lasten taitoja kolmeportaisesti ”ei kykene suorittamaan”, ”osaa suorittaa osittain” ja ”osaa suorittaa oikein”. Näin ollen mittari tarjoaa aikaisempaa tarkempaa tietoa aikuisille sekä lapselle sen hetkisestä uimataidosta. (Morgano ym. 2020)

AAST: on fyysisesti suoritettava uimataidon arviointimenetelmä, joka on kehitetty nuorille lapsille. AAST:n avulla on tarkoitus selvittää lasten motorisia taitoja vedessä 17 eri testitilanteella. Testitehtäviä ovat muun muassa kuplien puhaltaminen veteen, kelluminen selin sekä päinmakuulla, hyppy veteen sekä suunnan vaihtaminen uidessa. Kuten PSPWC -testissä myös tässä testataan lasten uimataitoa kolmiportaisesti. Testitehtäviä arvioi ammattilainen, kuten uimaopettaja tai liikunnanopettaja, joka koulutetaan lasten uimataidon arvioimiseen.

Testitehtäviä on mahdollista suorittaa fyysisesti altaassa tai arvioida videoinnin avulla jälkikäteen. AAST:n avulla uimisesta saadaan turvallisempaa ja uimaopetusta voidaan yksilöllistää. (Mertens ym. 2022)

PSPWC: on kuvallinen uimataidon arviointimenetelmä, joka on kehitetty nuorille lapsille. Erityisesti 4–8-vuotiaat lapset pystyvät tämän mittarin avulla arvioimaan omaa uimataitoaan erilaisten kuvien avulla. Kuvat käsittelevät uimataidon motorisen osion eri osa-alueita, kuten veteen menoa, hengityksen kontrollointia, kellumista, tasapainoa, työntövoimaa, uppoamista, vedestä poistumista, liukumista ja näkökykyä. Testistön kuvat on kehitetty ammattilaiskuvittajan toimesta siten, että lasten kiinnostus heräisi kuvia katsoessa. Kuvien avulla pyritään myös kiinnittämään lapsen huomio oman uimataidon tarkasteluun ja saada tällä tavalla mahdollisimman todellisuutta kuvastavia vastauksia. (Morgado ym. 2020)

AAST:n ja PSPWC:n hyödyntäminen luo huoltajille, opettajille sekä lastenhoitajille keinoja ymmärtää uimataidon tärkeys. Tutkimustulosten avulla voidaan lisätä aikuisten keinoja luoda turvallisia, lasten vesitaitoja kehittäviä, aktiviteetteja vedessä. (D'Hondt ym. 2021) Mertens ym. (2022) ovat tutkineet esikouluikäisten lasten 17 kohtaisen PSPWC:n ja uima-altaassa mitattujen taitojen yhteneväisyyttä. Tutkimuksessa lapset täyttivät huoltajansa kanssa kuvallisen lomakkeen omista käsitykseen perustuvista uimataidoistaan, minkä jälkeen suorittivat vedessä 17 eri tehtävää. Koronaviruksen vuoksi tutkijat selvittivät mittausten jälkeen videoanalyysin avulla, uima-altaassa havainnoinnin sijaan, olivatko lasten käsitykset ja mitattu uimataito linjassa toisiinsa.

Näiden mittareiden lisäksi on olemassa Scale to Measure Aquatic Competence in Children SMACC. Mittari on suunniteltu mittaamaan uimataitoa kolmevuotiaista kuusivuotiaisiin. SMACC -mittarissa on 23 kysymystä jaoteltuina kolmeen aihealueeseen, joita ovat sosioaffektiivinen, kognitiivinen sekä motorinen alue. (Moreno-Murcia ym. 2020) Vogtn ja Staubin (2020) uimataidon arviointimenetelmä, Assessment of Basic Aquatic Skills, lyhennettynä ABAS, sisältää puolestaan 19 peräkkäistä harjoitusta. Arviointimenetelmän avulla jokainen harjoitus arvioidaan ennalta annettujen kriteerien mukaan, joko hyväksytyksi tai hylätyksi suoritukseksi. Tutkimuksessa lasten uimataito arvioitiin videoitujen suoritusten mukaan valmentajien, opettajien, opiskelijoiden tai vanhempien toimesta.

Esikouluikäisille lapsille on kehitetty myös yhden sivun mittainen kysely Swimming Competence Questionnaire eli lyhennettynä SCQ. Kysely sisältää kysymyksiä ja kuvia eri uintitavoista, joista lapsi valitsee omia taitoja kuvaavat vastaukset. Kysely on suunniteltu täytettäväksi joko aikuisen avustuksella tai ilman. SCQ:n avulla mitataan myös matkaa, neljällä eri uintityylillä sekä kykyä yhdistää eri uintityylejä. (Chan ym. 2020) Edellä kuvattujen mittareiden lisäksi on olemassa muun muassa Yhdysvaltalainen interventio: “S.A.F.E.R. Near Water”. Se on tarkoitettu 2–5 -vuotiaille lapsille ja heidän vanhemmille. Intervention avulla on tarkoitus lisätä vanhempien tietoisuutta ja valvontataitoja eri vesiympäristöissä, haastaa vanhempien optimistista ajattelua sekä kasvattaa vanhempien arviointikykyä ehkäistäkseen lastensa hukkumisia. (Sandomierski ym. 2019)

3.3 Käsitys uimataidosta

Lapsen käsitys itsestä on hyvin riippuvainen perheympäristöstä, sillä juuri tässä ympäristössä lapsi kokee onnistumisia ja epäonnistumisia. Tässä ympäristössä lapsen itsetunto ja kyky arvioida omia taitoja rakentuvat ympärillä olevien ihmisten toiminnalle. Lasta kannustetaan tai nuhdellaan, ja se miten lapsen käytöstä kommentoidaan ja arvioidaan on yhteydessä lapsen omaan arvioon. (Hoskovcova 2013) Päiväkoti- ja esikouluikä ovat otollista aikaa kehittää lapsen fyysistä aktiivisuutta, perusliikkumistaitoja sekä käsitystä itsestään. Taitojen opetuksen ohella on tärkeää keskittyä lapsen käsitykseen omista kyvyistä ja itsestä, sillä esikouluikässä voidaan vielä tehokkaasti estää negatiivisen kuvan syntymistä itsestä. (He ym. 2021)

Käsityksiä ja pätevyyttä mitataan yleensä likert -asteikolla. Asteikko on ongelmallinen esikouluikäisiä lapsia tutkittaessa, sillä harva tämän ikäisistä lapsista osaa lukea kunnolla, eivätkä heidän kognitiiviset kykynsä ole vielä sillä tasolla, että osaisivat asettaa taitonsa luotettavasti asteikolle. (Hoskovcova 2013) Kuten aikuisilla, myös lapsilla, hukkumisia ja vaaratilanteita vedessä voidaan ehkäistä selvittämällä lasten käsitys omasta uimataidostaan (D’Hondt ym. 2021). Huomionarvoista on se, että lapset arvioivat kykynsä yleensä paremmiksi niissä taidoissa, joita he ovat kokeilleet, kuin niissä, joita eivät. Käsitusten luotettavuuteen vaikuttaa lapsen ikä sekä kokemus omien kykyjen arvioinnista. (Barnett ym. 2015)

Nuoremmat lapset yliarvioivat useammin heidän uimataitoaan. Puolestaan ne lapset, jotka aliarvioivat uimataitonsa saattavat vältellä uimista, minkä vuoksi uimataito ei voi kehittyä. Lasten käsityksellä omasta uimataidostaan sekä huoltajien käsityksellä lastensa uimataidosta voi olla yhteyksiä riskien ottamiseen vedessä sekä uimataidon kehittämiseen. (D'Hondt ym. 2021) Esikouluikäisten lasten käsityksiin on yhteydessä se, kuinka tärkeä ja tuttu taito heille on. Vertauksena voidaan käyttää pyörällä ajoa ja uimista. Jos lapsi ei pysty ilman apupyöriä ajamaan pyörää, hän ymmärtää, ettei ole niin hyvä ajamaan pyörällä. Jos lapsi puolestaan pysyy pinnalla uimataidossaan alkeisuintia (koirauintia), hän voi ajatella olevansa hyvä uimaan, vaikka teknisesti uinti ei olisi kovin hyvää. (Barnett ym. 2015) Uimataidon oppimisen edellytyksenä on luottamus veteen. Lapsi tekee kaikkensa pysyäkseen pystyasennossa niin kauan kuin lasta pelottaa antautua veden kannateltavaksi. Pystyasennossa voi syvässä vedessä niin sanotusti uida eli vesijuosta, mutta varsinaisesti se ei ole uimataitoa. (Sääkslahti 2017) He ym. (2021) mukaan esikouluikäisten arvioinnissa olisi parempi käyttää itse perusliikkumistaitoja kuin lasten käsityksiä perusliikkumistaidoista. Käsityksien perusliikkumistaidoista ei havaittu olevan yhteydessä itse perusliikkumistaitojen ja kohtuukuormitteisen sekä raskaan fyysisen aktiivisuuden kanssa. Perusliikkumistaidot olivat puolestaan suoraan yhteydessä kohtuukuormitteiseen sekä raskaaseen fyysiseen aktiivisuuteen ja päinvastoin. (He ym. 2021)

Esikouluikäisten käsitystä omasta uimataidostaan sekä huoltajien käsitystä lastensa uimataidosta on tutkittu AAST:n ja PSPWC:n yhteistutkimuksella, jossa sekä lapsi että huoltaja täyttivät 17 kohtaisen kyselyn lapsen uimataidosta (D'Hondt ym. 2021). De Pasquale ym. (2021) mukaan lapsilla on parempi käsitys uimataidostaan kuin heidän huoltajilla. Lisäksi PSPWC -mittarin käyttö oppitunneilla voi tarjota tärkeää tietoa lasten huoltajille siitä, miten heidän lapsensa arvioi uimataitonsa. D'Hondt ym. (2021) mukaan lasten käsitys omasta uimataidostaan vaikuttaa mahdollisesti sekä heidän liikkumiseensa ja aktiivisuuteensa vedessä että motivaatioonsa olla vedessä. Moreno-Murcian ym. (2020) mukaan mitä parempi käsitys lapsella on uimataidostaan sitä paremmat uimataidot hänellä on käytännössä. Kyseisiä tuloseroja on löydetty tarkastellessaan ikää. Sukupuolten kohdalla ei heidän mukaan ole havaittu eroja. Uimakoulussa kävijöillä, sukupuolella, synnyinpaikkakunnalla sekä henkilökohtaisilla heikkouksilla ei myöskään ole ollut yhteyttä lapsen käsityksen eikä vanhemman raportoinnin välillä. (Paquale ym. 2020)

D'Hondt ym. (2021) tutkimuksessa esikouluikäisillä lapsilla oli realistinen kuva omista motorisista taidoista vedessä. Tutkimustulokset voivat johtua siitä, että tutkittavat lapset olivat uimakoululaisia ja lapset olivat osallistuneet siihen jo hetken aikaa. Myös De Pasquale ym. (2020) havaitsivat samansuuntaista tietämystä lasten uimataidon ja kokemuksen välillä. Tutkimuksessa lapset tunnistivat hyvin kymmenen seitsemästätoista testistön tilanteista. He ym. (2021) puolestaan totesivat tutkimuksessaan, että nuoremmat lapset usein yliarvioivat taitojaan, sillä heidän kognitiiviset kykynsä eivät ole vielä niin kehittyneet, että he voisivat arvioida yhtä luotettavasti omaa osaamistaan kuin vanhemmat ja kehittyneemmät lapset. De Pasquale ym. (2020) tutkimustulokset tukevat molempia huomioita, sillä lapset osasivat valita PSPWC-mittarin avulla kolmesta vaihtoehdosta sopivimman, mutta valinnan perustelu oli haastavaa. He myös havaitsivat, että lapsille tuntemattomimpia taitoja olivat pystysuuntainen veden polkeminen, kääntyminen takaisin eteenpäin sekä suunnan vaihtaminen uinnin aikana.

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Tutkimuskokonaisuuden tarkoituksena oli kehittää uinninopetusta, lisätä vesiturvallisuutta Suomessa sekä saada lisätietoa esikoululaisten uimataidosta. Tähän tutkimukseen tavoitettiin 1000 esikoululaista ja heidän vanhempansa kaikkialta Suomesta. Tutkimus toteutettiin sähköisellä kyselylomakkeella. Tutkimuskysymykset olivat samat esikouluikäisillä ja heidän huoltajillaan. Esikouluikäisten kyselyyn vastattiin huoltajan avulla ja huoltajan kysymyksiin luonnollisesti itsenäisesti ilman lapsen läsnäoloa. Tutkimusaineisto on kerätty yhteistyössä Jyväskylän yliopiston, Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton sekä Opetushallituksen kanssa.

Tutkimuksessamme käsittelemme määrällistä eli kvantitatiivista aineistoa. Tutkimusaineisto kerättiin surveypal -järjestelmän kautta maaliskuun ja toukokuun 2022 välisenä aikana. Tutkimuksemme tarkoituksena oli selvittää vanhempien ja lasten käsityksiä lapsen uimataidosta. Tarkoituksenamme oli lisäksi tarkastella sitä erosivatko vastaukset maantieteellisesti toisistaan ja missä eri uimataidoissa eroja ylipäättään syntyi. Lisäksi emme voineet sivuuttaa koronapandemian vaikutusta tutkimukseen, minkä vuoksi sivusimme viruksen aiheuttamia järjestelyitä perheiden ja lasten uimakäyttäytymisessä.

Tutkimuskysymykset:

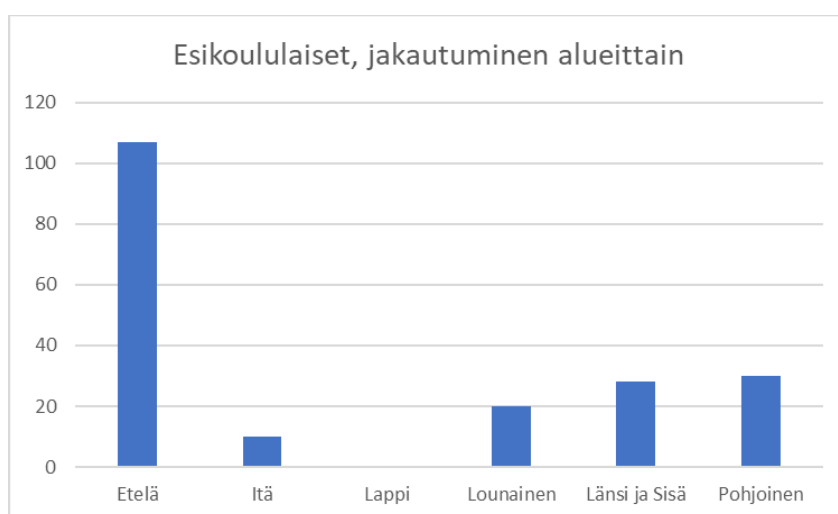
1. Millaiset ovat lasten ja huoltajien käsitykset lapsen uimataidosta?
2. Onko maantieteellisesti lasten ja huoltajien käsityksissä eroja?
3. Oliko koronarajoituksilla yhteyttä lasten uintikäyttäytymiseen?

5 TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT

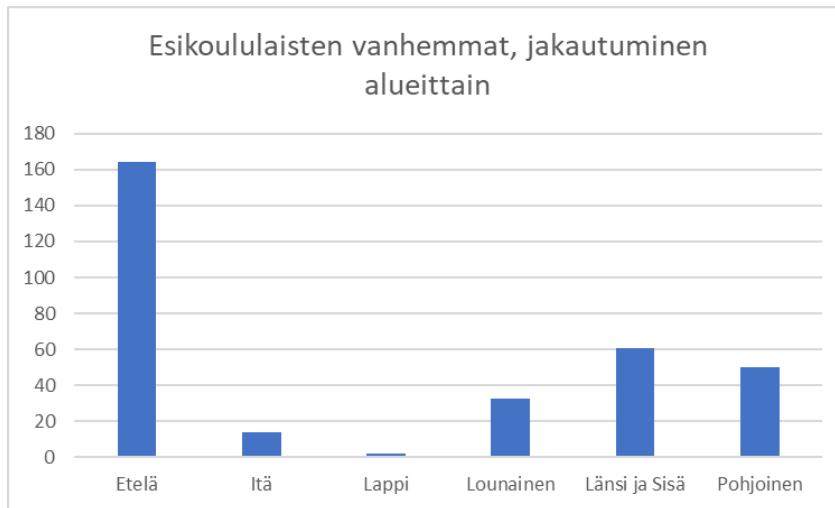
5.1 Tutkimusjoukko

Sähköinen kyselylomake lähetettiin 6-luokkalaisten uimataitotutkimukseen tehdyn satunnaisotannan perusteella kuntien varhaiskasvatuksen vastaaville. Mikäli kunta oli suostunut tutkimukseen mukaan varhaiskasvatuksen vastaavat lähettivät tutkimuskutsun asiakkailleen eli varhaiskasvatukseen osallistuville huoltajille. Tutkimukseen tavoiteltiin 1000 esikoululaista sekä heidän huoltajaansa. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada 1000 vastausta, mutta koronapandemia ja opettajien lakko vaikuttivat vastausaktiivisuuteen. Pro gradu -tutkielmaa varten saimme aineiston käyttöön, kun esikoululaisia vastaajia oli yhteensä 195 ja huoltajia 323.

Kyselylomakkeen oli tarkoitus tavoittaa maantieteellisesti koko Suomi. Vastauksia kertyi seuraavanlaisesti: esikouluikäisistä 54 % ja huoltajista 51 % asuivat Etelä-Suomessa, esikouluikäisistä 5 % ja huoltajista 4 % asuivat Itä-Suomessa, esikouluikäisistä 0 % ja huoltajista 1 % asuivat Lapissa, esikouluikäisistä 10 % ja huoltajista 10 % asuivat Lounais-Suomessa, esikouluikäisistä 14 % ja huoltajista 19 % asuivat Länsi- ja Sisä-Suomessa ja esikouluikäisistä 15 % ja huoltajista 15 % asuivat Pohjois-Suomessa. Koska vastaajia oli vähän alueittain, yhdistimme yhdeksi tutkimusjoukoksi Itä-Suomen, Lapin, Lounais-Suomen, Länsi-Suomen ja Pohjois-Suomen. Tämän joukon nimeksi tuli Muu Suomi.

Kuva 2. Esikouluikäisten vastaajien jakautuminen alueittain.

Kuva 3. Esikoululaisten vanhempien vastausten jakautuminen alueittain.

5.2 Aineiston keruu

Lasten uimataittoa mitataan määrääjain uimataitotutkimuksella, noin viiden vuoden välein. Vuoden 2022 aineisto on kerättiin satunnaisotantaan perustuvalla, koko Suomen kattavalla kyselyllä. Tutkimusaineistomme koostuu 195 esikoululaisesta sekä 323 huoltajasta. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää esikouluikäisten ja huoltajien käsityksiä lapsen uimataidosta. Aineisto kerättiin nimettömästi sähköisellä kyselylomakkeella. Kyselylomake ei sisältänyt kysymyksiä, jotka olisivat sisältäneet henkilötietoja. Vastaajia ei siten pysty tunnistamaan kyselytutkimukseen vastanneiden joukosta.

Esikoululaiset vastasivat vanhemman avustuksella kyselylomakkeeseen. Kysely koostui kirjallisista ja kuvallisista kysymyksistä. Näiden avulla selvitettiin lasten itsearvioimia uimataidon osa-alueita, joita ovat muun muassa veteen meno, kastautuminen, kelluminen, liukuminen ja sukeltaminen. Huoltajat vastasivat tämän lisäksi heille suunnattuun kyselyyn, jonka avulla selvitettiin perheen uintikokemuksia, lapsen suhtautumista veteen, koettuja uinnin esteitä sekä huoltajien käsityksiä oman lapsensa vesitaidoista.

Esikoululaisten kyselylomake:

Kyselylomakkeeseen vastaaminen toteutettiin huoltajan avustuksella. Huoltaja kävi kysymykset läpi yksi toisensa jälkeen kyselemällä. Lapsen tehtävänä oli vastata huoltajan esittämään aineiston kysymykseen ja kuvallisissa kysymyksissä osoittaa omaa taitoa vastaavaa

kuvaa. Kyselyn kysymykset; 1. Onko lapsi käynyt uimassa, 2. Haluaisiko lapsi käydä uimassa, 3. Missä lapsi on käynyt uimassa, 4. Onko lapsi käynyt uimakoulun, 5. Onko lapsi käynyt esikoulun kanssa uimassa, 6. Kuinka hyväksi lapsi kokee itsensä uimaan, 7. Miten lapsi kastautuu veteen, 8. Kuinka syvälle veteen lapsi menee, 9. Miten lapsi poimii esineen veden alta, 10. Miten lapsi tekee meritähtikellunnan selinmakuulla, 11. Miten lapsi tekee meritähtikellunnan päinmakuulla, 12. Miten lapsi liukuu eteenpäin, 13. Miten lapsi ui selin, 14. Miten lapsi hyppää veteen sekä 15. Miten lapsi kääntyy uidessaan. Kyselykokonaisuus löytyy tutkielman lopusta. (LIITE 1)

Huoltajien kyselylomake:

Huoltajien kyselylomake sisälsi samat uimataidon osa-alueita kuvaavat tilanteet kuin lapsilla, eli myös aikuisten kyselylomake sisälsi 15 kysymystä kuvineen. Lisäksi huoltajien kyselyssä pyydettiin arvioimaan kuinka pitkän matkan oma lapsi osaa uida pysähtymättä. Ylärajana oli 25 metriä. Koronaviruksen vaikutuksia uimiseen kysyttiin kysymyksellä: Miten koronarajoitukset vaikuttivat lapsen uimiseen?

5.3 Tutkimuksen eettiset periaatteet

Vastaaminen kyselyyn tapahtui nimettömänä, jolloin kyselytutkimuksen vastauksista ei voida tunnistaa vastaajaa. Kyselylomakkeessa ei ollut avoimia vastauksia, jotka saattaisivat sisältää henkilötietoja tai muita epäsuoria tunnistetietoja. Tutkittaville jaettiin linkki sähköisellä kyselylomakkeella tietosuojailmoitukseen, joka löytyi tutkimuksen verkkosivuilta. Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista ja tutkimukseen osallistumisen sai keskeyttää milloin vain, jos näin halusi. Vastaajia pyydettiin tutustumaan tutkimuksen tiedotemateriaaleihin ja perehtymään tutkimuksen periaatteisiin. Hyväksymällä materiaalit tutkittava osallistui tutkimukseen.

Alaikäisiä tutkittaessa tulee huomioida alaikäisten lasten tutkimisen eettiset periaatteet. Koska vastauksia kerättiin myös kuusivuotiailta, tuli huoltajilta saada suostumus osallistua tutkimukseen. Vaikka tutkimukseen osallistuminen vaati huoltajan suostumuksen, tulee myös alaikäisen tutkittavan antaa suostumuksensa osallistua tutkimukseen. (Kohonen ym. 2019) Tutkimuksessa huoltajan suostumus annettiin auttamalla lasta vastaamaan

tutkimuskysymyksiin. Tutkimukseen osallistuttiin vastaamalla “kyllä” kyselylomakkeen ensimmäiseen kysymyksen: “Haluatko osallistua tutkimukseen”.

5.4 Tutkimuksen luotettavuus

Reliabiliteetti ja validiteetti kuvaavat tutkimuksen luotettavuutta ja toistettavuutta. Tutkimus, jonka mittarilla on hyvä reliabiliteetti, tuo uusintamittauksissa samanlaisia tuloksia. Validiteetin luotettavuutta puolestaan kuvaa se, mittaako mittari sitä mitä sen on tarkoitus mitata (Metsämuuronen 2011, 74) Validiteetti voidaan jakaa vielä edelleen ulkoiseen ja sisäiseen validiteettiin. Ulkoinen validiteetti kuvaa sitä, onko kyseinen tutkimus yleistettävissä. Jos tutkimus on yleistettävissä, niin tärkeiksi kysymyksiksi nousevat tutkimusasetelma, jossa on pyritty minimoimaan luotettavuuden uhat sekä otanta, jossa on karsittu validiteetin uhkia. Sisäinen validiteetti puolestaan kuvaa tutkimuksen omaa luotettavuutta eli ovatko käytetyt käsitteet oikeita, onko teoria valittu oikein, onko mittari oikein muodostettu, kuvataanko mittarilla sitä mitä oli tarkoitus ja mitkä tekijät mittaustilanteessa vaikuttivat luotettavuuteen (Metsämuuronen 2011, 65)

PSPWC -testistön kehittäminen on aloitettu 2016 ja ensimmäinen versio luotiin syyskuussa 2017. Testistön toinen versio syntyi, kun testistön laatijat tekivät kriittisen analyysin ja kehittivät testistöä sen pohjalta. Toisen version pohjalta Belgiassa arvioitiin kuvien validiteettia lasten avulla. Tästä havaittiin, että alle viisi vuotiailla vesitaitoja kuvaavien kuvien ymmärtäminen oli selkeästi heikompaa kuin tätä vanhemmilla lapsilla. Kolmannen version validiteettia testattiin saman ryhmän toimesta uudelleen 5 – 8 vuotiailla lapsilla, jolloin kaikki paitsi yksi vesitaito ja tätä kuvaava kuva ymmärrettiin. (Morgado ym. 2020)

Vuonna 2019 testistöä arvioitiin kriittisesti ammattilaisryhmien toimesta, jolloin tarkastelussa on ollut muun muassa testistön jokaisen vesitaidon relevanssi sekä vesitaitoa kuvaavien kuvien laatu. Vesitaitomittaria arvioimaan kutsuttiin kansainvälisiä ammattilaisia maista, jotka olivat osallistuneet myös mittarin tekoon. Näin ammattilaisia kertyi Australiasta, Belgiasta, Suomesta, Portugalista sekä Englannista. Ammattilaisilta vaadittiin vähintään viiden vuoden kokemus lasten vesipätevyyden tutkimisesta tai opettamisesta ja, että he eivät ole olleet luomassa kyseistä testistöä. Testistöä muokattiin ammattilaisten ohjeiden mukaisesti ja testistön kuvia kehitettiin

ammattilaiskuvittajan toimesta. Tämän pohjalta testistön neljäs ja viimeisin versio valmistui vuonna 2020. (Morgado ym. 2020)

Ennen PSPWC -testistöä motorisen pätevyyden arvioita on mitattu myös kuivalla maalla. Harter ja Pike (1984) ovat luoneet lasten perceived competence -mittarin, jossa fyysinen kompetenssi on yksi mitattava osa-alue. Harter ja Pike mittarin rakennetta on sovellettu Barnett ym. 2016 mittariin, joka perustuu tutkittavan omiin arvioihin perusliikkumistaidoista. Täten tutkittavan oman fyysisen pätevyyden arviointeja on tehty jo ainakin 1980-luvulla. (Harter & Pike 1984; Barnett 2016) Barnett ym. (2016) mukaan Pictorial Scale of Perceived Movement Skill Competence eli PMSC on ensimmäisiä nuorten lapsien arvioita ja havainnoiteja käsittelevä testistö, joka pohjautuu liikkumista ilmentäviin kuviin. Testistö käsittelee motorisia taitoja ja mittaa motorista pätevyyttä kuvien avulla. PMSC -testistön kehittäminen pohjautuu edellä mainittuun paljon tutkittuun FMS -testistöön. (Barnett ym. 2016)

5.5 Aineiston analyysi

Tutkimuksemme on määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus, jonka tarkoituksena on selvittää vanhempien ja lasten käsityksiä lapsen uimataidosta. Tilastollisiin analyyseihin käytettiin IBM SPSS Statistics 28 -ohjelmaa. Vastaajat vastasivat omiin kyselylomakkeisiin, vanhemmat omaan ja lapset omaan. Vastaukset oli yhdistettävä ensin yhdeksi tiedostoksi, jotta niitä voitiin vertailla keskenään. Vanhemmat asetettiin arvoksi 1 ja lapset arvoksi 2, jotta tiedostot pystyttiin yhdistämään vertailua varten. Yhdistämisen ansiosta saimme vertailtua uimataidon eri osa-alueita vanhempien ja lasten vastausten välillä. Vertailussa käytimme ristiintaulukointia. Vertailimme sekä vanhempien ja lasten käsityseroja uimataidosta että alueellisten erojen yhteyttä uimataidon käsityksiin.

Tutkimuksen otanta perustui paitsi maantieteelliseen sijaintiin myös väestötiheyteen. Tästä syystä Etelä-Suomesta oli vastauksia muuta Suomea runsaammin. Asukastiheys otettiin huomioon tulosten tarkastelussa ja määrittelyssä. Tarkoituksenamme oli vertailla tuloksia alueellisesti, mutta vastauksia kertyi vähän Etelä-Suomen ulkopuolelta. Näin ollen yhdistimme muut kuin Etelä-Suomen alueet, jotta vertailu oli mahdollista. Vertasimme alueellisia vastauksia jakamalla tulokset Etelä-Suomi ja muu Suomi.

Ristiintaulukointi on yksi yksinkertaisimmista ja käytetyimmistä menetelmistä. Se on tehokas, selkeä sekä suositeltava analyysimenetelmä, jonka avulla voidaan hahmottaa tutkimusaineiston muuttujien suhteita, niiden luonnetta sekä jatkoanalysoinnin tarpeita. Ristiintaulukoinnin avulla analysoidaan ja ristiinluokitellaan kategorisia muuttujia kuten ikää, erilaisia asenteita ja sukupuolta. Aineisto esitetään frekvensseinä sekä prosenttiosuuksina ja merkitsevyyttä testataan khiin neliö -testin sekä riippuvuuden voimakkuutta mittaavan Cramerin V suureen avulla. Tyypillisesti ristiintaulukoinnissa on kaksi muuttujaa, joiden välistä yhteyttä on tarkoitus selvittää, mutta menetelmällä on mahdollista testata myös useampien muuttujien jakaumien yhteyksiä. Ristiintaulukoinnin luokitusten on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus ja luokittelun on oltava johdettu yhdestä luokitteluperiaatteesta (Tähtinen ym. 2020)

Tarkastelimme tilastollista merkitsevyyttä p-arvon avulla. P-arvon ollessa alle 0,05 on tulos tilastollisesti melkein merkitsevä. Sen sijaan p-arvon ollessa $< 0,01$ on tulos tilastollisesti merkitsevä ja $< 0,001$ erittäin merkitsevä.

6 TULOKSET

Tässä luvussa tarkastellaan vuoden 2022 Uimataitotutkimukseen osallistuneiden esikouluikäisten sekä heidän vanhempiensa arvioita ja käsityksiä esikoululaisten uimataidosta. Myös alueellisia eroja on analysoitu lasten ja vanhempien osalta siten, että Etelä-Suomea ja muuta Suomea on verrattu keskenään. Uimataidon lisäksi arvioinnin kohteena on koronarajoitusten vaikutus lapsen uimiseen sekä aikaisempi harrastuneisuus uinnin parissa. Tutkittavia oli mukana yhteensä 520, joista 195 esikouluikäisiä ja 323 heidän huoltajiaan. Vanhempien ja lasten käsityksiä sekä alueellisia eroja tarkastellaan alaluvuissa 6.1 ja 6.2.

6.1 Lasten ja vanhempien arvio lasten uimataidosta

Lasten ja vanhempien arvio lasten uimataidosta arvioitiin ristiintaulukoimalla tulokset (taulukko 1). Ristiintaulukoinnin avulla selvitettiin vanhempien ja lasten käsitysten eroavaisuuksista yhdeksässä eri uimataidossa. Tarkasteltavat uimataidot olivat kastautuminen, veden syvyys, esineen poiminta, meritähtikellunta selin, meritähtikellunta päinmakuulla, liukuminen, selin uinti, hyppy veteen sekä kääntyminen. Jokainen taito arvioitiin kolmiportaisella asteikolla: 1 = ei osaa, 2 = osaa osittain, 3 = osaa.

Taulukosta 1 nähdään lasten ja huoltajien arvioita lasten uimataidosta. Yli puolet lapsista kokivat osaavansa kastautua, painautua pinnan alle, poimia esineen altaan pohjasta sekä hypätä veteen. Kastautuminen oli osa-alueista vahvin, sillä 92,7 prosenttia lapsista arvioivat osaavansa kyseisen osa-alueen. Lisäksi vain 4,7 prosenttia lapsista arvioivat etteivät he osaa kyseistä osa-aluetta. Toinen hyvin hallussa oleva osa-alue oli pinnan alle painautuminen. Lapsista 73,4 prosenttia arvioivat osaavansa taidon täysin ja 25 prosenttia osittain. Näin ollen lasten arvioiden mukaan vain 1,6 prosenttia eivät osannut tätä osa-aluetta.

Lasten arvioiden mukaan vaikeimpia osa-alueita olivat kääntyminen uudessa vatsalta selälleen, meritähtikellunta päinmakuulla, hyppy veteen sekä esineen poiminta. Näissä osa-alueissa vähintään 20 prosenttia lapsista arvioivat, että he eivät osaa kyseistä taitoa lainkaan. Vaikeimmiksi osa-alueiksi lapset arvioivat kääntymisen uudessa vatsalta selälleen sekä meritähtikellunnan päinmakuulla. Näissä kummassakin osa-alueessa 28,1 prosenttia lapsista arvioivat, että he eivät osaa kyseistä osa-aluetta. Myös esineen poiminta altaan pohjasta oli

lähes yhtä monen lapsen mielestä haastavaa, sillä 27,1 prosenttia lapsista arvioivat, että eivät osaa kyseistä osa-aluetta.

Huoltajien arviot olivat hyvin samansuuntaisia lasten arvioiden kanssa. Myös huoltajien arvioiden mukaan yli puolet lapsista osasi kastautua, painautua pinnan alle, poimia esineen altaan pohjasta sekä hypätä veteen. Kastautuminen oli huoltajien arvioiden mukaan parhaiten hallussa ollut osa-alue, jossa 93,3 prosenttia osasi kastautua ja 4,2 prosenttia osasi osittain. Näin ollen huoltajien arvioiden mukaan lapsista ainoastaan 2,6 prosenttia ei osaisi kastautua. Pinnan alle painautuminen oli huoltajien arvioiden mukaan myös hyvin hallussa, sillä ainoastaan 0,6 prosenttia lapsista ei osaisi painautua lainkaan pinnan alle. Osa-alueen osasi huoltajien arvioiden mukaan 76,1 prosenttia ja osittain osa-alueen osasi 23,2 prosenttia.

Myös huoltajat arvioivat vaikeiksi osa-alueiksi kääntymisen uidessa vatsalta selälleen, meritähtikellunnan päinmakuulla, hypyn veteen sekä esineen poiminnan. Näiden lisäksi huoltajat näkivät haasteellisiksi osa-alueiksi selinuinnin, liukumisen sekä meritähtikellunnan selinmakuulla. Kaikissa edellä mainituissa osa-alueissa arvioiden mukaan vähintään 20 prosenttia eivät osanneet lainkaan kyseistä osa-aluetta. Vaikein osa-alue huoltajien arvioiden mukaan oli meritähtikellunta päinmakuulla, jossa 35,6 prosenttia lapsista ei osaisi kyseistä osa-aluetta lainkaan. Seuraavaksi vaikein osa-alue huoltajien mukaan oli kääntyminen uidessa vatsalta selällään, jossa 29,7 prosenttia lapsista ei osaisi lainkaan kyseistä osa-aluetta.

Yleisesti ottaen lapset arvioivat itseään enemmän osaa -alueelle, kuin huoltajat ja vastaavasti huoltajien arvioissa ei osaa -alue oli pääosin suurempi kuin lapsien arvioissa. Tilastollisesti melkein merkitsevä ero ($p < 0,05$) lasten ja vanhempien arvioiden välillä löytyi neljästä eri uimataidon osa-alueesta: meritähtikellunta selinmakuulla ($p = 0,014$), liukuminen ($p = 0,014$), selinuinti ($p = 0,037$) ja kääntyminen uidessa vatsalta selälleen ($p = 0,011$). Näissä lapset arvioivat uimataitoaan huoltajien arvioita paremmaksi. Muissa uimataidon osa-alueissa ei havaittu tilastollista merkitsevyyttä ja arviot olivat hyvin samansuuntaisia.

Liukumisessa ja selinuinnissa eroja lasten ja huoltajien arvioissa esiintyi viimeisten ryhmien eli "osaa"-ryhmien välillä. Huoltajista 29,4 % arvioivat lapsensa osaavan liukua eteenpäin vedessä, kun taas lapsista 41,7 % arvioivat osaavansa kyseisen taidon ($p = 0,014$). Liukumisen arvioissa ei esiintynyt suuria eroja muiden ryhmien välillä (taulukko 1). Huoltajista 33,5 % arvioivat lapsensa osaavan uida selällään, kun taas vastaavasti lapsista 44,8 % koki osaavansa

uida selällään ($p = 0,037$). Selinuinin arvioissa ei löytynyt merkittäviä eroja muiden ryhmien välillä (taulukko 1).

Arvioissa kääntymisestä vatsalta selälleen esiintyi eroja huoltajien ja lasten välillä. Huoltajista 41,0 % arvioivat lapsensa osaavan osittain kääntymisen uudessa vatsalta selälleen, kun taas vastaava prosenttiluku lapsilla oli 30,2 % ($p = 0,011$). Lapset puolestaan arvioivat kääntymistaitoaan vedessä huoltajien arvioita paremmaksi, sillä lapsista 41,7 % arvioivat osaavansa kyseisen taidon. Vastaavasti huoltajista 29,4 % arvioivat lapsensa osaavan kääntymisen ($p = 0,011$). Lähes samansuuruinen osuus arvioista ilmeni lapsilla sekä huoltajilla ‘‘ei osaa’’-ryhmän osalta (1; 29,7 % vs. 28,1 %) (taulukko 1).

TAULUKKO 1. Lasten ja vanhempien arvio lapsen uimataidosta.

1 = ei osaa, 2 = harjoittelee, 3 = osaa

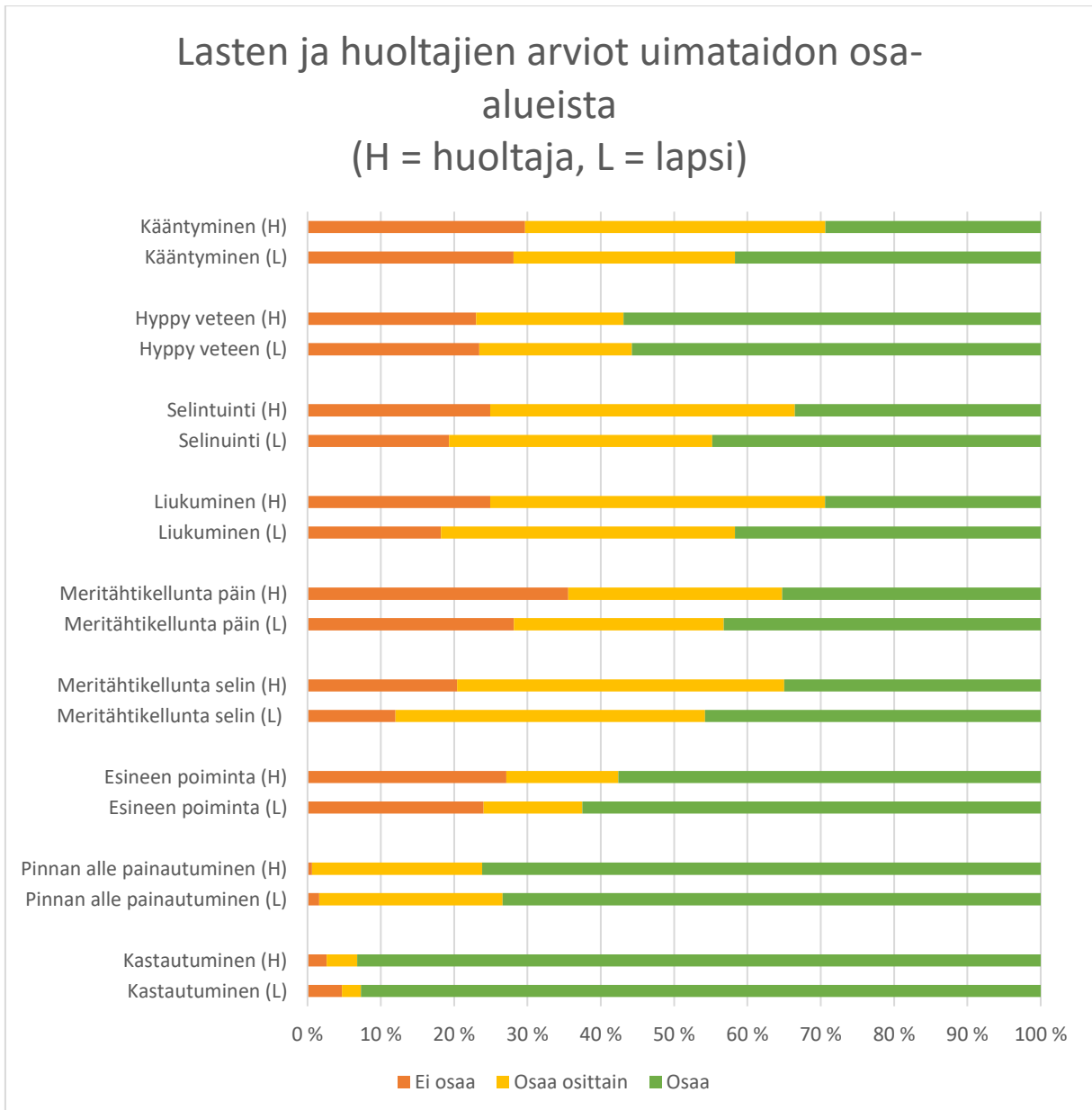
MeritähতিকelluntaS = meritähতিকellunta selinmakuulla, MeritähতিকelluntaP = meritähতিকellunta päinmakuulla

Uimataito	Vanhemmat		Lapset		p-arvo ^a
	n	%	n	%	
Kastautuminen					0,229
1	8	2,6	9	4,7	
2	13	4,2	5	2,6	
3	292	93,3	178	92,7	
Veden syvyys					0,552
1	2	0,6	3	1,6	
2	73	23,2	48	25,0	
3	239	76,1	141	73,4	
Esineen poiminta					0,558
1	85	27,1	46	24,0	
2	48	15,3	26	13,5	
3	181	57,6	120	62,5	
MeritähতিকelluntaS					0,014*
1	64	20,4*	23	12,0*	
2	140	44,6	81	42,2	
3	110	35,0*	88	45,8*	
MeritähतिकelluntaP					0,135
1	111	35,6	54	28,1	

2	91	29,2	55	28,6	
3	110	35,3	83	43,2	
Liukuminen					0,014*
1	78	24,9	35	18,2	
2	143	45,7	77	40,1	
3	92	29,4*	80	41,7*	
Selinuinti					0,037*
1	78	24,9	37	19,3	
2	130	41,5	69	35,9	
3	105	33,5*	86	44,8*	
Hyppy veteen					0,967
1	72	23,0	45	23,4	
2	63	20,1	40	20,8	
3	178	56,9	107	35,7	
Kääntyminen					0,011*
1	92	29,7	54	28,1	
2	127	41,0*	58	30,2*	
3	91	29,4*	80	41,7*	
Yhteensä	325	100	195	100	

Ryhmien väliset erot testattu χ^2 -testillä.

*p < 0,05 tilastollisesti melkein merkitsevä ero ryhmien välillä.

Kuva 4. Lasten ja huoltajien arviot uimataidosta.

6.2 Alueelliset erot uimataidon käsityksissä

Alueellisia eroja selvitettiin ristiintaulukoimalla vastaukset (taulukko 2). Kuten huoltajien ja lasten uimataidon osa-alueiden käsityseroja tutkittaessa, myös alueellisia eroja selvitettiin yhdeksän eri uimataidon osa-alueen avulla. Alueellisesti tuloksia vertailtiin Etelä-Suomen ja muun Suomen välillä. Vastausten kerääminen perustui väestötiheyteen. Tästä syystä Etelä-Suomesta kertyi vastauksia muuta Suomea runsaammin. Vastaajien alueellisen jakautumisen vuoksi jaoinme vastaukset Etelä-Suomeen ja muuhun Suomeen, jotta pystyimme vertailemaan

vastauksia keskenään. Etelä-Suomesta vastauksia tuli yhteensä 271 ja muualta Suomesta 249. Alueellisista vastauksista ei voida erotella erikseen vanhempien ja lasten osuuksia.

Etelä-Suomessa parhaiten uimataidon osa-alueista oli hallussa kastautuminen, pinnan alle painautuminen, esineen poiminta sekä hyppy veteen. Näissä kaikissa osa-alueissa arviot parhaaseen kolmannekseen oli vähintään 60 prosenttia. Vaikeimpia osa-alueita Etelä-Suomalaisten arvioiden mukaan olivat meritähtikellunta päinmakuulla ja esineen poiminta, joissa ei osaa -osuus ylitti 25 prosenttia. Kääntyminen uudessa vatsalta selälleen koettiin lähes yhtä haastavaksi, sillä 24,7 prosenttia arvioista osui ei osaa -kohtaan.

Muun Suomen osalta parhaiten hallussa olivat kastautuminen, pinnan alle painautuminen sekä esineen poiminta. Näissä osa-alueissa osaa -osuus oli vähintään 58 prosenttia. Vaikeimmiksi osa-alueiksi koettiin meritähtikellunta päinmakuulla sekä kääntyminen uudessa vatsalta selälleen. Näissä kahdessa osa-alueessa ei osaa -osuus oli vähintään 33 prosenttia. Myös esineen poiminta sekä hyppy veteen ylittivät 25 prosentin ei osaa -osuuden.

Taulukosta 2 nähdään sekä lasten että vanhempien alueellisia eroja uimataitojen arvioinnissa. Tilastollisesti merkitsevä ero ($p < 0,01$) Etelä-Suomen ja muun Suomen arvioiden välillä löytyi yhdestä uimataidon osa-alueesta. Kääntymisestä vatsalta selälleen havaittiin tilastollisesti merkitsevä ero ($p = 0,008$). Etelä-Suomessa arvioitiin lasten kääntymistä vatsalta selälleen muuta Suomea paremmaksi. Muiden osa-alueiden osalta ei havaittu tilastollista merkitsevyyttä. Muissa taidoissa arviot olivat kuitenkin samansuuntaisia. Huomionarvoista on myös se, että kastautumista lukuunottamatta kaikissa uimataidon eri osa-alueissa Etelä-Suomessa arvioitiin omat taidot muuta Suomea useammin parhaaseen kolmannekseen.

Alueellisia eroja uimataidon osa-alueiden arvioissa esiintyi kahdessa eri osa-alueessa. Muissa uimataidon osa-alueissa ei esiintynyt merkitseviä eroja Etelä-Suomen ja muun Suomen välillä. Hypyssä veteen Etelä-Suomesta lapsista ja vanhemmista 60,7 % arvioivat lapsen osaavan kyseisen taidon, kun taas muun Suomen osalta arvio oli 51,9 % ($p = 0,128$). Tässä taidossa muiden ryhmien välillä ei ollut merkitseviä eroja (taulukko 2).

Kääntymisessä vatsalta selälleen eroja arvioissa Etelä-Suomen ja muun Suomen välillä esiintyi ‘ei osaa’ ja ‘osaa’ ryhmien välillä. Etelä-Suomessa lapset ja vanhemmat arvioivat, että lapsista 24,7 % eivät osaa kääntyä uudessa vatsalta selälleen. Vastaavasti muu Suomi arvioi, että 33,7 % eivät osaa kyseistä taitoa ($p = 0,008$). Etelä-Suomesta 40,2 % arvioivat lasten osaavan kääntymisen uudessa vatsalta selälleen, kun taas muussa Suomessa osuus oli 27,6 % ($p = 0,008$). Osaa osittain -ryhmien välillä ei esiintynyt merkitsevää eroa (2; 35,1 % vs. 38,7 %) (taulukko 2).

TAULUKKO 2. Alueelliset erot uimataidon käsityksissä.

1 = ei osaa, 2 = harjoittelee, 3 = osaa

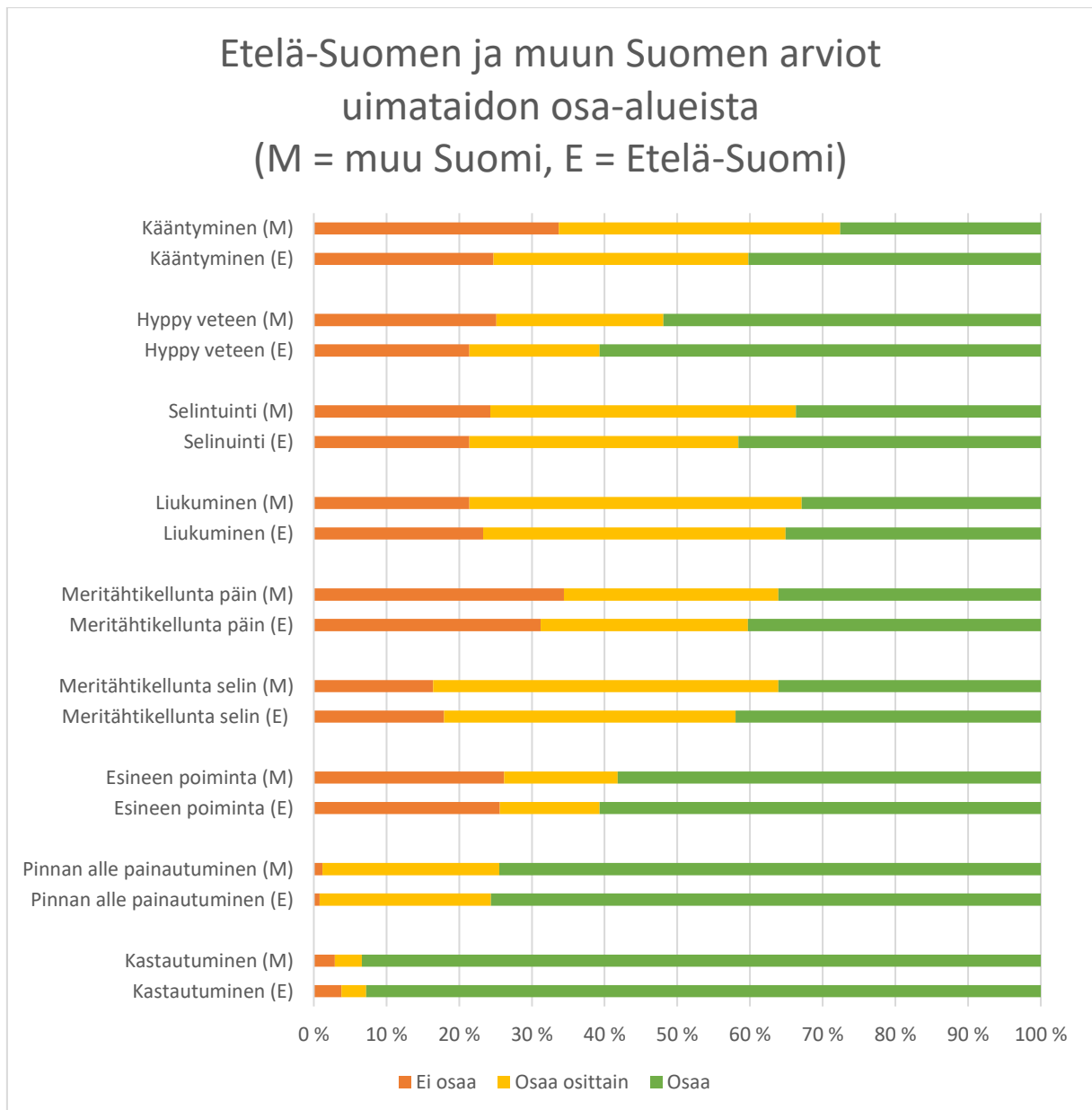
MeritähkelluntaS = meritähkellunta selinmakuulla, MeritähkelluntaP = meritähkellunta päinmakuulla

Uimataito	Etelä		Muu Suomi		p-arvo ^a
	n	%	n	%	
Kastautuminen					0,841
1	10	3,8	7	2,9	
2	9	3,4	9	3,7	
3	244	92,8	226	93,4	
Veden syvyys					0,845
1	2	0,8	3	1,2	
2	62	23,6	59	24,3	
3	199	75,7	181	74,5	
Esineen poiminta					0,801
1	67	25,6	64	26,2	
2	36	13,7	38	15,6	
3	159	60,7	142	58,2	
MeritähkelluntaS					0,232
1	47	17,9	40	16,4	
2	105	40,1	116	47,5	
3	110	42,0	88	36,1	
MeritähkelluntaP					0,598
1	82	31,2	83	34,4	
2	75	28,5	71	29,5	

3	106	40,3	87	36,1	
Liukuminen					0,651
1	61	23,3	52	21,4	
2	109	41,6	111	45,7	
3	92	35,1	80	32,9	
Selinuinti					0,191
1	56	21,4	59	24,3	
2	97	37,0	102	42,0	
3	109	41,6	82	33,7	
Hyppy veteen					0,128
1	56	21,4	61	25,1	
2	47	17,9	56	23,0	
3	159	60,7*	126	51,9*	
Kääntyminen					0,008*
1	64	24,7*	82	33,7*	
2	91	35,1	94	38,7	
3	104	40,2*	67	27,6*	
Yhteensä	271	100	249	100	

Ryhmien väliset erot testattu χ^2 -testillä.

*p < 0,05 tilastollisesti melkein merkitsevä ero ryhmien välillä.

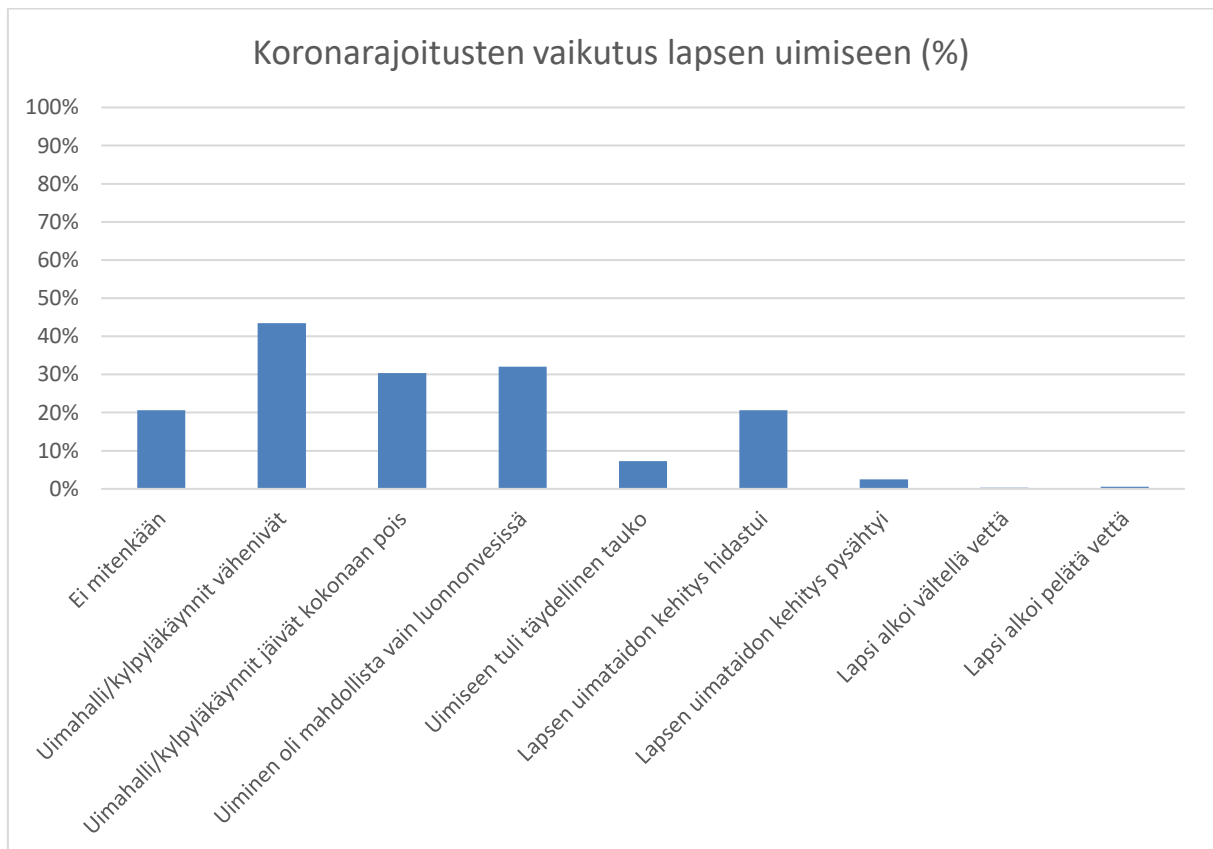
Kuva 5. Etelä-Suomen ja muun Suomen arviot uimataidon osa-alueista.

6.3 Koronarajoitusten vaikutukset uimiseen

Koronarajoitusten vaikutusta lasten uimiseen kysyttiin huoltajien kyselyssä. Tarkoituksena oli kartoittaa vallitsevan tilanteen vaikutuksia uimataitoihin ja -käyttäytymiseen. Koronarajoitusten yhteys lasten uimataitoon näkyy todennäköisesti vasta vuosien päästä, mutta tutkimuksemme mukaan koronarajoituksilla oli jo nyt yhteyttä perheiden uimahallien käyttöön ja lasten uimaan pääsemiseen. Monissa kaupungeista uimahallit olivat pitkään kiinni, minkä

vuoksi osa vastaajista raportoi, että uimiseen tuli täydellinen tauko ja lapsen uimataidon kehitys hidastui tai jopa pysähtyi.

Suurimpia vaikutuksia koronarajoituksilla oli lasten vanhempien mukaan uimahalli- ja kylpyläkäyntien vähenemisellä tai kokonaan pois jäämisellä. Noin kolmasosalla vastaajista uiminen oli mahdollista vain luonnonvesissä ja hieman alle 10 % lapsista uimiseen tuli täydellinen tauko. Vastaajien mukaan noin viidesosalla lapsen uimataidon kehitys hidastui ja hieman alle 3 % uimataidon kehitys pysähtyi. Alle prosentti vastaajista kertoi, että lapsi alkoi vältellä tai pelätä vettä. Noin viidesosalla koronarajoitukset eivät vaikuttaneet mitenkään lapsen uimiseen (kuva 6).

Kuva 6. Koronarajoitusten vaikutus lapsen uimiseen.

7 POHDINTA

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää miten esikoululaiset ja heidän vanhemmat arvioivat lapsen uimataidon. Lisäksi selvitettiin onko vanhemmilla ja lapsilla käsityseroja lapsen uimataidosta. Tutkimuksen avulla saatiin selville, että vanhempien ja lasten käsitykset erosivat neljässä uinnin eri osa-alueessa. Eroja oli kellumisessa selinmakuulla, liukumisessa, selinuinnissa sekä kääntyessä uudessa vatsalta selälleen. Lapset arvioivat kyseisissä osa-alueissa uimataitoaan paremmaksi, kuin mitä vanhemmat olivat lapsen taitoja arvioineet. Alueellisesti taidoissa oli eroja Etelä-Suomen ja muun Suomen välillä kääntymisessä vatsalta selälleen. Etelä-Suomessa arvioitiin lasten kääntyminen vatsalta selälleen muuta Suomea paremmaksi. Vaikka muissa uimataidon osa-alueissa arviot olivat samansuuntaisia, arvioitiin Etelä-Suomessa omat taidot muuta Suomea useammin parhaaseen kolmannekseen eli “kykenee suorittamaan täysin”. Koronapandemian havaittiin vaikuttaneen esikouluikäisten lasten pääsyä uimaan sekä hidastaneen uimataidon kehitystä vanhempien näkemysten perusteella.

Seuraavaksi pohdimme lasten ja huoltajien vastausten taustoja sekä mistä uimataidon alueelliset erot ovat voineet johtua. Avaamme myös miksi Suomessa esikouluikäiset ovat arvioineet omaa uimataitoa saman suuntaisesti kuin huoltajat. Lisäksi pohdimme vielä koronapandemian vaikutuksia uimataitoon sekä kulttuurisia kysymyksiä, kuten uimataidottomuutta Suomessa ja muualla sekä hukkumistilastoja maailmalta.

7.1 Johtopäätökset

Tämän tutkimuksen tulokset osoittivat, että lapset arvioivat myönteisesti omia taitojaan. Tutkielmamme mukaan arviot lasten ja huoltajien välillä olivat melko tasaisesti linjassa keskenään. Lapset arvioivat uimataitonsa huoltajia herkemmin parhaimpaan kolmannekseen “osaa”. On vaikea sanoa, ovatko tuloksemme linjassa aiempien tutkimusten kanssa, koska nyt käytännön testit jäivät toteuttamatta. Toftegaard-Stoeckel ym. (2010) havaitsivat lapsilla olevan haasteita motoristen taitojen ja koetun pätevyuden arvioinnin välillä. Lapsilla on taipumus yliarvioida taitojaan ja siksi osa lapsista eivät vielä tiedä, kuinka hyvin he liikkuvat. Kuitenkin tämän ikäiset lapset alkavat jo tiedostaa, jos heillä on vaikeuksia jossakin motorisessa taidossa. (Toftegaard-Stoeckel ym. 2010)

Vaikka nuoremmat lapset yliarvioivat useammin heidän uimataitojaan, tässä tutkielmassa lasten käsitys omasta uimataidosta ei näyttäisi olevan yliarvioiva. Huoltajilla oli hyvin samankaltainen käsitys arvioista lasten kanssa. Lasten käsityksellä omasta uimataidostaan sekä huoltajien käsityksellä lastensa uimataidosta voi olla yhteyksiä riskien ottamiseen vedessä sekä uimataidon kehittämiseen. (D’Hondt ym. 2021) Toisaalta De Pasquale ym. (2021) mukaan lapsilla on parempi käsitys uimataidostaan kuin heidän huoltajilla. Sen perusteella on mahdollista, että tutkimuksessamme vanhemmat ovat saattaneet aliarvioida lapsensa uimataitoa.

Tutkielmassamme lapset arvioivat olevansa hyviä kastautumisessa, pinnan alle painautumisessa, esineen poiminnassa sekä veteen hyppäämisessä. Kastautuminen ja pinnan alle painautuminen oli lähes kaikilla lapsilla hallussa, joko osittain tai täysin. Esineen poiminnassa sekä veteen hyppäämisessä “ei osaa” -osuus oli hieman suurempi. Huoltajien arviot lasten taidoista olivat linjassa lasten arvioiden kanssa. Voi olla, että näiden osa-alueiden hallitseminen on seurausta siitä, että kymmenen prosenttia Suomesta on vesistöä ja kaksi kolmasosaa suomalaisista ui luonnonvesissä. Suomessa on 500 000 mökkiä, joista 85 prosenttia on järven, joen tai meren läheisyydessä. (Lankia ym. 2019) Vesi on Suomessa lasten ulottuvilla, minkä vuoksi sen äärellä leikitään ja harjoitellaan.

Lapset kokivat puolestaan vaikeammiksi uimataidon osa-alueiksi kääntymisen uudessa vatsalta selälleen, meritähtikellunnan päinmakuulla, esineen poiminnan sekä hypyn veteen. Esineen poiminta ja hyppy veteen jakoivat vastauksia. Taidot koettiin sekä helpoksi, että haastavaksi uinnin osa-alueeksi. Huoltajat arvioivat selinuinnin, liukumisen sekä meritähtikellunnan selällään haastavammaksi kuin lapset. Muuten arviot vaikeammista uimataidon osa-alueista olivat samansuuntaisia lasten arvioiden kanssa. De Pasquale ym. (2021) arvoivat tutkimuksessaan kääntymisen takaisin eteenpäin sekä suunnan vaihtamisen uinnin aikana olevan lapsille vaikeampia tehtäviä. Myös Costa ym. (2020) havaitsivat tutkimuksessaan, että vaikeammissa olosuhteissa, kuten syvempään veteen menemisessä, sukeltamisessa sekä suunnan muuttamisessa uinnin aikana, lapset saivat heikompia tuloksia.

On hyvä muistaa, että esikouluikäiset ovat riskiryhmää hukkumisten suhteen, minkä vuoksi käsitys omasta uimataidosta on erittäin tärkeä keino ehkäistä vaaratilanteita. Omien taitojen yliarviointi ja samanaikainen riskien aliarviointi saattaa pahimmillaan johtaa hukkumiseen.

(Peden ym. 2018) Lapsen omat käsitykset itsestään voivat vaikuttaa riskien ottoon vesistöjen lähellä. Lisäksi vanhempien käsitys lapsensa uimataidosta voi vaikuttaa valvomisen määrään vesiympäristössä. (D'Hondt ym. 2021) Uimaitaidon yliarvioimisesta sekä hukkumisriskin aliarvioimisesta tulisi puhua jo esikouluikäisille, sillä asiasta puhuminen ennaltaehkäisee hukkumisia (McCool ym. 2008). On vaikea sanoa ovatko tutkielmamme lapset tietoisempia omista uimataidoistaan kuin heidän vanhempansa vai yliarvioivatko he taitojaan. Lisäksi on vaikea sanoa, onko esikouluikäisillä Etelä-Suomessa yleisesti parempi uimataito muuhun Suomeen verrattuna vai yliarvioidaanko Etelä-Suomessa ja puolestaan aliarvioidaanko muussa Suomessa oma uimataito. Toisaalta parempaan uimataitoon voi olla yhteydessä se, että Etelä-Suomessa on enemmän uimahalleja, kuin muualla Suomessa.

Suomessa vesistöjä löytyy paljon, joten lapset pääsevät helposti ja huoltajilta huomaamatta veden äärelle. Tietoisesti turvallisten ratkaisujen tekeminen onnistuu paremmin, kun mahdollisista vaaroista sekä riskeistä löytyy perustietämystä (Stallman ym. 2017). Siksi tällaisissa tapauksissa olisikin hyvä keskustella lasten kanssa turvallisesta vesikäyttäytymisestä sekä vaarojen ennaltaehkäisemisestä. Ilman valvontaa uiminen voi saada aikaan etenkin kavereiden kanssa riskialttiimpaa käyttäytymistä kuin valvonnan kanssa uudessa. Lapset matkivat muita herkästi omista taidoista huolimatta, minkä vuoksi uimataidon kehittäminen on hukkumisten välttämiseksi ja turvallisuuden kannalta hyvin tärkeää. Esimerkiksi kavereiden yllyttäminen sekä rohkeuden osoittaminen voi saada aikaan vaarallisia tilanteita. (Keskinen ym. 2018)

Suurien vesistöjen määrä voi vaikuttaa myös huoltajien käsityksiin vesistöjen vaaroista. Huoltajat voivat kokea vesistöt vaarattomiksi oman uimaitonsa vuoksi ja kannustavat tällöin lapsiaan herkemmin uinnin pariin (Pharr ym. 2014). He saattavat kuitenkin samanaikaisesti yliarvioida lastensa uimataitoa ja turvallista käyttäytymistä olettamalla, että lapset pärjäävät itseksensä ja, että lapset noudattavat heille annettuja sääntöjä. On myös mahdollista, että huoltajien omassa lapsuudessaan heitä ei valvottu vesistöjen lähetyvillä ja he toteuttavat kasvatustaan samoin tavoin. Gönül ym. (2016) mukaan lähellä olevat hyvät olosuhteet, soveltuvuus eri uskonnoille sekä vanhemman mahdollisuus levätä ja olla itseksensä lapsen ollessa uimassa ja uimakoulussa ovat syitä, minkä vuoksi vanhemmat vievät lapsiaan uimaan. Voi siis olla, että lasten leikkiminen esimerkiksi uimarannalla on huoltajille hetki rentoutua, eivätkä he silloin lähde valvomaan lastensa tekemisiä. Tällöin voi syntyä tilanteita,

jolloin huoltajat tai kukaan aikuinen ei ole katsomassa lasten uintia ja lapset ovat tällöin alttiimpia vesistöjen vaaroille.

Koska vastaukset perustuivat väestötiheyteen, saimme vastauksia eniten Etelä-Suomesta. Päädyimme tutkimuksessamme vertailemaan vastauksia Etelä-Suomen ja muun Suomen välillä, jotta tuloksia voitiin arvioida luotettavasti. Tulokset olivat hyvin samansuuntaisia, eivätkä vastaukset eronneet juurikaan alueellisesti toisistaan. Merkitsevin ero löytyi selälleen vatsalta kääntymisestä ($p = 0,008$). Huomionarvoista oli kuitenkin se, että lähes kaikissa vastauksissa Etelä-Suomessa oltiin arvioitu muuta Suomea useammin taidot parhaaseen kolmannekseen. Alueiden tarkemmassa ja laajemmassa tarkastelussa olisi voinut ilmetä uimahallien jakautuminen Suomessa. Uimahallien jakautumisesta Suomessa ei löydy tarkkaa tietoa, mutta kuudesluokkalaisten uimataitomittauksen mukaan 27 % kunnista ei järjestä uimaopetusta lainkaan (Hakamäki 2016). Tämä voi johtua siitä, että näissä kunnissa ei ole uimahallia lainkaan ja matka lähimpään uimahalliin on liian pitkä.

Pohdimme lisäksi kulttuurin yhteyttä uimataitoon. WHO:n (2021) hukkumistilastojen mukaan erityisessä hukkumisriskissä ovat etnisten vähemmistöjen edustajat, alemman sosioekonomisen tason omaavat henkilöt sekä lapset, joiden uimista ei valvota. Myös Suomessa on tunnistettu riskit maahanmuuttajataustaisten perheiden ja lasten uimataidottomuudesta. SUH:n uimataitotutkimuksen mukaan maahanmuuttajille on tarjolla uinnin lisäopetusta ja on toivottavaa, että siihen osallistutaan, jos uimataito ei Suomeen muuttaessa ole kovin hyvä. (SUH 2016) On perheitä, jotka kokevat uinnin vähemmän merkitykselliseksi taidoksi. Jos aiempaa uimakokemusta ei juuri ole, tarvitaan uintiopetusta entistä enemmän. Ryhmäkoot saattavat olla liian suuria suhteessa siihen kuinka paljon yksilöllistä opetusta tarvitaan, jolloin uimataito voi jäädä puutteelliseksi. (SUH 2016) Suomessa tilanne ei ole niin huolestuttava, vaikka hukkumisia tapahtuukin vuosittain 100-150 ihmistä. Maailmassa yli 90 prosenttia hukkumisista tapahtuu matala- ja keskituloisissa maissa. Yli puolet maailman hukkumisista tapahtuu läntisen Tyynen Valtameren alueella sekä kaakkois-Aasiassa. Australiassa ja Kiinassa hukkuminen on yleisin kuolinsyy 1-14 -vuotiailla lapsilla. (WHO 2021)

7.2 Tutkimuksen arviointi

Pro gradu -tutkielmamme toteutettiin osana Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton sekä Jyväskylän yliopiston kanssa. Tutkimuksen alkuperäisenä tarkoituksena oli saada 1000 vastausta esikouluikäisiltä lapsilta ja heidän vanhemmiltaan. Poimimme oman otantamme toukokuussa tutkimuksesta, tutkimuksen ollessa vielä kesken. Tutkimukseen osallistui kokonaisuudessaan siis suurempi joukko tutkittavia. Pro gradu tutkimukseksi tutkimusjoukon sen hetkinen suuruus antoi hyvän luotettavuuden tutkimukselle osallistujien suhteen.

Tutkimuksessa vanhemmat ja lapset täyttivät kukin omat kyselylomakkeensa. Vanhemmat vastasivat itsenäisesti omaansa, minkä jälkeen auttoivat esikouluikäisiä lapsiaan vastaamaan. Vanhempien vastauksia kertyi kuitenkin huomattavasti enemmän (323) kuin esikoululaisten (195). Jotta tutkittavien tiedot pysyivät anonyymeinä, emme voineet tutkia vastauksia sukupuolittain, emmekä saaneet selville kenen vanhemman lapsi vastasi mitenkään. Vastausten määristä päätellen voidaan arvella, että joidenkin lasten kohdalla molemmat vanhemmat ovat vastanneet kyselyyn, sillä vanhempien vastauksia oli määrällisesti lapsia enemmän. Lisäksi tulosten luotettavuutta koskevaa pohdintaa herätti se, että lasten lomake täytettiin aikuisen kanssa. On vaikea sanoa, vaikuttiko lasten vastauksiin vanhemman läsnäolo sekä mahdolliset vanhemman reaktiot lapsen käsityksiin ja siten vastauksiin. Harva esikouluikäisistä lapsista osaa lukea kunnolla ja harvan kognitiiviset kyvyt ovat sillä tasolla, että osaisivat asettaa taitonsa luotettavasti asteikolle itsenäisesti. (Hoskovcova 2013) Voi siis olla, että vanhemman apu tai ohjailu on vaikuttanut lapsen vastauksiin.

Tutkimuksen vahvuuksina voidaan pitää kohtuullisen suurta tutkimusjoukkoa. Osallistujia tutkimuksessa oli kaiken kaikkiaan 520, mitä voidaan pitää pro gradu -tutkielmassa hyvänä osallistujamääränä. Tutkimuksemme on osa suurempaa tutkimusta, minkä pitäisi lisätä tutkimuksemme luotettavuutta, sillä aineisto pohjautuu satunnaistettuun otantaan ja se on kerätty ammattilaisten toimesta. Suurena vahvuutena voidaan pitää myös kyselylomakkeen, PSPWC -mittarin kuvia. Käsityksiä ja pätevyyttä mitataan nimittäin yleensä likert -asteikolla, joka on ongelmallinen tutkimusjoukkomme ikään nähden. Harva esikouluikäisistä lapsista osaa lukea kunnolla, eivätkä heidän kognitiiviset kykynsä ole vielä sillä tasolla, että osaisivat asettaa taitonsa luotettavasti asteikolle. (Hoskovcova 2013) PSPWC -mittarin avulla lapsi pystyi valitsemaan kuvasta omaa taitoa vastaavan taidon sen sijaan, että olisi ympyröinyt janalta omaa taitoa vastaavan numeron.

Tutkimuksen luotettavuutta heikensi kuitenkin se, että tutkimusaineiston anonyymiyden vuoksi emme voineet identifioida vastauksia. Tutkimuksessa ei siis ollut mahdollisuutta vertailla saman perheen lasten ja vanhempien vastauksia keskenään. Lisäksi tulosten analysointia vaikeutti se, että emme tiedeet johtuiko vanhempien suurempi osallistumisaktiivisuus siitä, että osalla perheistä kaksi vanhempaa vastasi kyselyyn yhden sijaan. Analysoimme aineistoa ristiintaulukoinnin ja chi-squaren avulla. Emme kuitenkaan voineet olla varmoja siitä olivatko vastaukset riippumattomia toisistaan, koska emme tiedeet vastasivatko jostain perheestä kaksi vanhempaa kyselyyn.

Lisäksi aineiston analyysin heikkoutena voidaan pitää sitä, että aineisto oli yhdistettävä, jotta vertailukelpoisia tuloksia saatiin. Yhdistämisen vuoksi riippumattomuuksien vertailu ei välttämättä ole toteutettu täysin tilastollisten menetelmien mukaisesti. Olisi ollut mielenkiintoista vertailla sekä vanhempien että lasten vastauksia sekä sukupuolen yhteyttä uimataidon käsityksiin. Vastausten perusteella oltaisiin tällöin voitu tutkia sitä, onko sukupuoli yhteydessä parempaan tai heikompaan koettuun uimataitoon.

7.3 Jatkotutkimusehdotukset

Tutkimuksen alkuperäisenä tarkoituksena oli tutkia käsitysten ja mitatun uimataidon yhteyksiä. Koronapandemian vuoksi mittaukset jouduttiin jättämään kokonaan pois. Testejä on aiemmin toteutettu poikkeustilanteissa videoinnin avulla, mutta tällä kertaa myös videointi poissuljettiin. D'Hondt ym. (2022) toteuttivat tutkimuksensa nimenomaan videoiden kera, arviointiin koulutettujen ammattilaisten avulla. Uinnin arviointi videon avulla mahdollisti suorituksen uudelleen katsomisen ja suorituksen kelaamisen, mutta arvioitsijoiden mukaan videoiden avulla arvioiminen haastoi arvioiden yhtenäisyyttä eri kuvakulmien ja tarkkuuden vaihtelun vuoksi. Arvioinnin raportoitiin olevan videoiden avulla mahdollista, mutta työlästä. Edellisen tutkimuksen havaintojen perusteella on ymmärrettävää, että uimataidon mittaaminen jätettiin tutkimushankkeessa pois. Uimahallien käyttöä rajoitettiin eri kunnissa eri tavalla koronapandemien vuoksi, minkä johdosta eri kunnissa olisi ollut eri mahdollisuudet mitata uimataitoa. Tulevia tutkimuksia varten toivomme, että uimataitoa on mahdollista mitata, jotta saadaan selville käsitysten ja mitatun uimataidon yhteyksiä.

Jatkossa olisi mielenkiintoista tutkia tarkemmin erilaisella otannalla Suomen eri alueiden eroja keskenään. Lisäksi olisi hyvä selvittää miten sellaisissa kunnissa, joissa ei ole uimahallia järjestetään uintia ja mahdollistetaan uimataidon saavuttaminen esikouluikäisille lapsille ja myöhemmin kouluikäisille.

Lasten ja huoltajien arviot lasten uimataidosta olivat pitkälti samansuuntaisia. Tämä voi johtua siitä, että lapsen käsitys itsestä on hyvin riippuvainen perheympäristöstä. Lasta esimerkiksi kannustetaan ja nuhdellaan, ja tapa, jolla lapsen käytöstä arvioidaan ja kommentoidaan on yhteydessä lapsen omaan arvioon. (Hoskovcova 2013) Tästä syystä olisikin mielenkiintoista tietää poikkeako uimataidon osa-alueiden arviot esimerkiksi lasta ohjaavan liikunnanopettajan tai liikuntaa opettavan varhaiskavatuksen opettajan lapsen sekä huoltajien arvioista.

Lasten ja vanhempien sukupuolta ei saatu selville tutkimuksessa anonyymiyden vuoksi. Sukupuolten välillä näyttäisi olevan eroja avovedessä uimisessa. Miehet näyttäisivät aliarvioivan avoveden riskejä sekä samanaikaisesti yliarvioida omia kykyjään selviytyä mahdollisista riskeistä naisia paremmin. Lisäksi nuorilla ylipäätään on havaittu korkeampia arvioita omasta uintitaidostaan, riskialttiimmasta uimisesta sekä vähäisestä hukkumisriskien havainnoinnista. (McCool ym. 2009) Olisi mielenkiintoista tutkia tarkemmin onko esikouluikäisillä lapsilla samankaltaista riskikäyttäytymistä ikänsä tai sukupuolensa vuoksi. Tutkimuksemme osoitti, että lapset arvioivat vanhempia herkemmin taitonsa ylimpään kolmannekseen eli "kykenee suorittamaan täysin", mutta sukupuolieroja tutkimuksessamme ei pystytty selvittämään.

Riskien havaitsemisessa on löydetty aiemmissa tutkimuksissa eroja huoltajien sukupuolten välillä. Moran ym. (2009) mukaan yli kolmasosa miehistä arvioi, että lapsella ei ole hukkumisen riskiä rannalla uידessa. Vastaavasti naisista alle viidesosa oli tätä mieltä. Miehet myös arvioivat 5-9 vuotiaan lapsensa uimataitoa paremmaksi kuin naiset. Alhaisempi riskien havaitseminen voi johtaa huolimattomampaan valvontaan ja täten hukkumisen riski kasvaa. Olisi siis paikallaan selvittää lasta hoitavien vanhempien käsityseroja. Tutkielmassamme emme pystyneet selvittämään arvioivatko äidit tai isät lapsiaan eri tavoin. Jatkotutkimuksissa olisi mielenkiintoista selvittää onko vanhemman sukupuolella ja omilla kokemuksilla uimisesta yhteyttä käsitykseen lapsen uimataidosta sekä lapsen konkreettisesta uimataidosta.

Lisäksi olisi kiinnostava tietää vaikuttaako vanhemman valvonnan määrä lasten kohtaamiin vaaratilanteisiin vedessä.

Myös vanhempien pelastamisvalmiuksien tutkiminen olisi jatkossa hyödyllistä hukkumisten ennaltaehkäisyn kannalta. Vanhemmat ja huoltajat ryhtyvät vaistomaisesti pelastamaan hukkuvaan lastaan vajavaisillakin pelastustaidoilla ja tästä syystä myös lasten vanhemmat ovat riskialttiita hukkumiselle. (Franklin & Pearn 2011) Jotta näin ei pääsisi käymään tulisi vanhempien pelastamistaitoja ja -valmiuksia kehittää. Huolimattomat pelastamistoimenpiteet voivat pelastamisen sijaan maksaa myös pelastajan hengen (Stallman ym. 2017).

Vedenpelon kehittymisen kannalta olisi mielenkiintoista tutkia vettä pelkäävien lapsien ja heidän vanhempiensa suhdetta veteen, sillä vanhempien rooli lapsen uimaan rohkaisemisessa on suuri. Ihmisillä on tapana välttää toimintaa, jota he pelkäävät, joten olisi hyvä kannustaa lapsia uimaan jo varhaisessa vaiheessa, jotta pelko vettä kohtaan ei ehdi kehittyä. Lapset ja nuoret, jotka tietävät kuinka toimia turvallisesti veden läheisyydessä, eivätkä pelkää hukkumista, omaavat usein paremman uimataidon kuin he, jotka pelkäävät vettä. (Pharr ym. 2018)

Koronapandemian aikana uimahallit olivat pidemmän aikaa kiinni, minkä vuoksi uimaan ei päässyt ollenkaan. Nykyisten esikoululaisten ja 1. -luokkalaisten pandemian lopulliset vaikutukset tulevat näkymään vasta 2027 tehtävässä kuudesluokkalaisten uimataitotutkimuksessa. (Savolainen 2021) Seuraamme mielenkiinnolla ovatko koronapandemian aikana syntyneet viivästyksset uimataidon kehittämisessä saatu kurottua kiinni. Tulevissa uimataidon tutkimuksissa olisi hyvä paneutua pandemia-ajan poikkeustilanteeseen enemmän.

Tutkimamme ei keskittynyt maahanmuuttajiin, mutta jatkotutkimuksissa voisi olla paikallaan selvittää onko vanhempien uimataidolla sekä etnisellä taustalla yhteyttä esikouluikäisten lasten uimataitoon. SUH:n (2017) uimataitotutkimuksen mukaan haastatteluissa oli noussut esiin maahanmuuttajataustaisten lasten heikompi uimataito sekä se, että heidän vanhemmilla ei ole riittävästi tietoa uimaopetuksen sisällöistä ja tavoitteista. Riittämätön tieto ja oma kokemattomuus voi johtaa siihen ettei uimataidon merkitystä osata arvostaa ja sen vuoksi lasten uimataidoissa voi ilmetä puutteita. Tutkimusaineistossamme kävi ilmi, että kolme lasta oli raportoinut ettei ole käynyt uimassa eikä halua uida. On mahdollista,

että uimahaluttomuus johtuu uskonnollisista taustoista. Myös persoonallisuus saattaa olla syynä ”arkea tai aistiyliherkkä lapsi” ei ehkä viihdy vedessä. Toki syy voi johtua myös jostain aivan muusta. Väitettä ei voida vahvistaa, sillä vastaukset eivät olleet avovastauksia. Jatkossa olisi mielenkiintoista saada enemmän tietoa uskonnon ja etnisen taustan yhteydestä uimataitoon.

Viimeisimpänä, mutta ei vähäisimpänä olisi toivottavaa, että tulevaisuudessa pystyttäisiin tutkimaan käsitysten ja mitatun uimataidon eroja, kuten tässä tutkimuksessa oli alunperin tarkoitus tehdä. Vertailun avulla on mahdollista selvittää ovatko käsitykset linjassa mitatun uimataidon kanssa. Aiempien tutkimusten mukaan mitä parempi käsitys lapsella on uimataidostaan sitä paremmat uimataidot hänellä on käytännössä (Moreno-Murcia 2020). Lisäksi lapset arvioivat kykynsä yleensä paremmiksi niissä taidoissa, joita he ovat kokeilleet, kuin niissä, joita eivät (Barnett ym. 2015). Onkin mielenkiintoista tulevaisuudessa saada tietoa siitä ovatko käsitykset linjassa mitatun uimataidon kanssa.

LÄHTEET

Aiken, L. (2002). Attitudes and related psychosocial constructs: Theories, assessment, and research. Sage publications, Inc California, Sage Publications Ltd. London, Sage Publications India Pvt. Ltd. New Delhi, 53-70.

Andersson, R. (1999). Injury causation, injury prevention and safety promotion. Safety Promotion Research. 1. painos. Stockholm: Kristianstads boktryckeri AB, 15-42.

Baker, S. P., O'Neill, B., Li, G. G. & Ginsburg, M. J. (1992). The injury fact book. 2. painos. Oxford University Press, USA. 183.

Barnett L., Vazou S., Abbott G., Bowe S., Robinson L., Ridgers N. & Salmon J. (2015). Construct validity of the pictorial scale of Perceived Movement Skill Competence. Psychology of Sport and Exercise 22, 294-302.

Branche, C., Sniezek, J., Sattin, R. & Mirkin, I. (1991). Water recreation-related spinal injuries: risk factors in natural bodies of water. Accident Analysis & Prevention 23 (1), 13-17.

Brenner, R., Moran, K., Stallman, R., Gilchrist, J. & McVan, J.T. (2006). Swimming ability, water safety education, and drowning prevention. Germany: Springer. 112-115.

Brussoni, M., Gibbons, R., Gray, C., Ishikawa, T., Sandseter, E. B. H., Bienenstock, A., Chabot, G., Fuselli, P., Herrington, S. Janssen, I., Pickett, W. Power, M., Stanger, N. Sampson, M. & Tremblay, M. S. (2015). What is the relationship between risky outdoor play and health in children? A systematic review. International Journal of Environmental Research and Public Health, 12(6), 6423-6454.

Button, C., Button, A. J., Jackson, A. M., Cotter, J. D. & Maraj, B. (2020). Teaching foundational aquatic skills to children in open water environments. International Journal of Aquatic Research and Education 13 (1), 1.

Chan, D., Sing Yeung Lee, A., Macfarlane, D., Hagger, M. & Hamilton K. (2020). Validation of the swimming competence questionnaire for children. *Journal of Sport Sciences* 38 (14), 1666-1673.

Chung, C., Quan, L., Bennett, E., Kernic, M. A. & Ebel, B. E. (2014). Informing policy on open water drowning prevention: an observational survey of life jacket use in Washington state. *Injury Prevention* 20 (4), 238-243.

Connolly, J. (2014). Drowning: The exit problem. *International Journal of Aquatic Research and Education* 8 (1), 8.

De Pasquale, C., De Sousa Morgado, L., Jidovtseff, B., De Martelaer, K., & Barnett, L. M. (2021). Utility of a scale to assess Australian children's perceptions of their swimming competence and factors associated with child and parent perception. *Health Promotion Journal of Australia*, 32, 106-115.

D'Hondt, E., Buelens, L., Barnett, L., Howells, K., Sääkslahti, A., Costa, A., Jidovtseff, B., Mertens, L. & De Matelaer, K. (2021). Differences between Young Children's Actual, Self-perceived and Parent-perceived Aquatic Skills. *Perceptual and Motor Skills*, 128(5) 1905-1931.

Ducharme, M. B., & Lounsbury, D. S. (2007). Self-rescue swimming in cold water: the latest advice. *Applied Physiology, Nutrition, and Metabolism*, 32(4), 799-807.

Döbeln, W. & Holmer, I. (1974). Body composition, sinking force, and oxygen uptake of man treading water. *Journal of Applied Physiology* 37 (1), 55.

Franklin, R. C. & Pearn, J. H. (2011). Drowning for love: the aquatic victim-instead-of-rescuer syndrome: drowning fatalities involving those attempting to rescue a child. *Journal of Paediatrics and Child Health* 47 (1-2), 44-47.

Graf, C., Koch, B., Dordel, S., Schindler-Marlow, S., Icks, A., Schüller, A., Bjarnason-Wehrens, B., Tokarski, W. & Predel, H. G. (2004). Physical activity, leisure habits and obesity in first-grade children. *European Journal of Preventive Cardiology*, 11 (4), 284-290.

Gönül T. D., Aynur Y., Oguz K. E. & Ekrem L. I. (2016). Why does my child swim? Mechanism of parent guidance. *Science, Movement and Health*, 16, (2): 442-448.

Hakamäki, M. (2016). Kuudesluokkalaisten uimataito Suomessa. LIKES-tutkimuskeskus. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 323. SUH. Opetushallitus.

He, Q., Ng, J.Y.Y., Cairney, J., Bedard, C., Ha, A.S.C. (2021). Association between Physical Activity and Fundamental Movement Skills in Preschool-Aged Children: Does Perceived Movement Skill Competence Mediate This Relationship? *International Journal of Environmental Research and Public Health* 18, 1289

Hoskovicova S. (2013). Self-efficacy measuring in preschool age. ResearchGate. Haettu 30.5.22 <https://www.researchgate.net/publication/236869313>

Hotti, K. (2018) Erilaiset oppijat. Teoksessa: Keskinen I., Hakamäki J., Hotti K., Lauritsalo K., Liinpää S., Läärä J., Pantzar T. & Savolainen T. (toim.) Uimaopetuksen käsikirja. (s. 18-28). Jyväskylä: Docendo Oy.

Johnson M.B., Boriack E.D., McConnell C.M., Williams S.T., Naiditch J.A. & Lawson K.A. (2021). Predictors of swimming pool supervision for caregivers of toddlers. *Journal of Injury and Violence Research*. 13(2): 141-150.

Johnson M., Boriack E., McConnell C. & Lawson K. (2021). Impact of COVID-19 Pandemic on Toddler Swimming Routines. *Journal of Physical Activity Research*, 6, (3), 107-111.

Kohonen, I., Kuula-Luumi, A. & Spoof, S. K. (2019). Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje, 2021-01.

Langendorfer, S. (2015). Changing learn-to-swim and drowning prevention using aquatic readiness and water competence. *International Journal of Aquatic Research and Education* 9 (1), 2.

Langendorfer, S. (2010). Considering safe water entry. *International Journal of Aquatic Research and Education* 4 (4), 359–362.

Lankia, T., Neuvonen, M., & Pouta, E. (2019). Effects of water quality changes on the recreation benefits of swimming in Finland: Combined travel cost and contingent behavior model. *Water resources and economics*, 25, 2-12.

Matthews B. L. & Franklin R.C. (2018). Examination of a pilot intervention program to change parent supervision behaviour at Australian public swimming pools. *Health Promotion Journal of Australia*, 29(2), 153-159.

McCool, J., Ameratunga, S., Moran, K. & Robinson, E. (2009). Taking a risk perception approach to improving beach swimming safety. *International Journal of Behavioral Medicine*, 16 (4), 360-366.

McCool, J. P., Moran, K., Ameratunga, S. & Robinson, E. (2008). New Zealand beachgoers' swimming behaviours, swimming abilities, and perception of drowning risk. *International Journal of Aquatic Research and Education*, 2 (1), 2.

Mertens, L., De Martelaer, K., Sääkslahti, A. & D'Hondt, E. (2021). The inter-rater and intra-rater reliability of the Actual Aquatic Skills Test (AAST) for assessing young children's motor competence in the water. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(1), 446.

Metsämuuronen J. (2011). Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä 2. E-kirja 1. painos. Opiskelijalaitos. 2. laitos (4. laitoksen pohjalta) Helsinki.

Moran, K. (2009). Parent/caregiver perceptions and practice of child water safety at the beach. *International Journal of Injury Control and Safety Promotion*, 16(4), 215-221.

Moran, K. (2008). Will they sink or swim? New Zealand youth water safety knowledge and skills. *International Journal of Aquatic Research and Education* 2 (2), 4.

Moran, K. (2015). Can you swim in clothes? Reflections on the perception and reality of the effect of clothing on water competency. *International Journal of Aquatic Research and Education* 9 (2), 4.

Moran, K. (2014). Can you swim in clothes? An exploratory investigation of the effect of clothing on water competency. *International Journal of Aquatic Research and Education* 8 (4), 5.

Moran, K. (2013). Defining 'swim and survive' in the context of New Zealand drowning prevention strategies: A discussion paper. July 2013.

Moran, K. & Stanley, T. (2013). Readiness to rescue: Bystander perceptions of their capacity to respond in a drowning emergency. *International Journal of Aquatic Research and Education* 7 (4), 3.

Moran, K., Quan, L., Franklin, R. & Bennett, E. (2011). Where the evidence and expert opinion meet: A review of open-water recreational safety messages. *International Journal of Aquatic Research and Education* 5 (3), 5.

Moreno-Murcia J.A, de Paula Borges L., Huéscar Hernández E. (2020). Design and validation of the Scale to Measure Aquatic Competence in Children (SMACC). *International Journal of Environmental Research and Public Health* 17, 6188.

Morgado, L. D. S., De Martelaer, K., D'Hondt, E., Barnett, L. M., Costa, A. M., Howells, K., Sääkslahti, A., & Jidovtseff, B. (2020). Pictorial scale of perceived water competence (PSPWC): Testing manual. Early years SIG, AIESEP. <http://hdl.handle.net/2268/246746>

Pearn, J. H. & Franklin, R. C. (2009). "Flinging the squaler" lifeline rescues for drowning prevention. *International Journal of Aquatic Research and Education* 3 (3), 9.

Peden, A. E., Demant, D., Hagger, M. S., & Hamilton, K. (2018). Personal, social, and environmental factors associated with lifejacket wear in adults and children: A systematic literature review. *PLoS One*, 13(5), e0196421.

Pharr J., Irwin C. & Irwin R. (2014). Parental factors that influence swimming in children and adolescents. *International Journal of Aquatic Research and Education*, 8, 368-381.

Pharr, J., Irwin, C., Layne, T. & Irwin, R. (2018). Predictors of swimming ability among children and adolescents in the United States. *Sports* 6 (1), 17.

Rocha, H., Marinho, D., Garrido, N., Morgano, L. & Costa A. (2018). The acquisition of aquatic skills in preschool children: deep versus shallow water swimming lessons. *Motricidade* 14 (1), 66-72.

Sandomierski M., Morrongiello B. & Colwell S. (2019). S.A.F.E.R. Near Water: an intervention targeting parent beliefs about children's water safety. *Journal of Pediatric Psychology*, 44(9), 1034-1045.

Savolainen T. (2021) Mikä on uimataidon tila koronan jälkeen ja tulevaisuudessa. Pysytään pinnalla blogi. Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry. Haettu 7.5.2022 https://www.suh.fi/tiedotus/pysytaan_pinnalla_-_blogi/mika_on_uimataidon_tila_koronan_jalkeen_ja_tulevaisuudessa

Stallman, R., Moran, K., Quan, L. & Langendorfer, S. (2017). From swimming skill to water competence: towards a more inclusive drowning prevention future. *International Journal of Aquatic Research and Education* 10 (2), 3.

Stallman, R., Junge, M. & Blixt, T. (2008). The teaching of swimming based on a model derived from the causes of drowning. *International Journal of Aquatic Research and Education* 2 (4), 372–382.

Spitzer, N., Mangione, T. W., Chow, W., Quan, L. & Bennett, E. (2019). Parental choices of flotation devices for children and teen swimmers and waders: a survey at beaches in Washington State. *International Journal of Aquatic Research and Education* 12 (1), 2.

SUH. (2019). Hypotermia vedessä – hengenvaarallinen kylmyys. Viitattu 2.2.2022. <https://www.suh.fi/tiedotus>

SUH. (2021). Tunnista ja pelasta hukkuva. Viitattu 8.4.2021. <https://www.viisaastivesilla.fi/etusivu>

SUH. (2016). Kuudesluokkalaisten uimataito Suomessa. LIKES-tutkimuskeskus. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 323.

Sääkslahti A. (2017). Liikunta varhaiskasvatuksessa. 2. Uudistettu painos (1. painos 2015) PS-kustannus Jyväskylä.

Toftegaard-Stoeckel, J., Groenfeldt, V. & Andersen, L. B. (2010). Children's self-perceived bodily competencies and associations with motor skills, body mass index, teachers' evaluations, and parents' concerns. *Journal of Sports Sciences* 28 (12), 1369-1375.

Toivonen A. (2012). Hukkuminen pelastuneiden silmin. Raportti läheltä piti -tilanteista. Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry.

Viauroux, C. & Gungor, A. (2016). An empirical analysis of life jacket effectiveness in recreational boating. *Risk Analysis* 36 (2), 302-319.

Vogt T. & Staub I. (2020). Assessment of basic aquatic skills in children: inter-rater reliability of coaches, teachers, students and parents. *Journal of Physical Education and Sport*. 20 (2), 577-583.

World Health Organization. (2014). Global report on drowning: Preventing a leading killer. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/143893/9789241564786_eng.pdf

World Health Organization. (2021). Drowning. Viitattu 16.1.2021. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/drowning>

LIITE 1. Esikoululaisten kyselylomake.

SUOMEN UIMAOPETUS- JA
HENGENPELASTUSLIITTO

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Uimataitotutkimus 2022 - Eskarit

Hyvä esikoululaisten huoltaja,

Jyväskylän yliopisto sekä Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliitto selvittävät yhdessä Opetushallituksen kanssa lasten uimataittoa. Uimataito on tärkeä perustaito tuhansien järvien maassa. Vastaamalla tähän kyselyyn autat kehittämään uinninopetusta ja lisäämään vesiturvallisuutta Suomessa. Tähän tutkimukseen kutsutaan mukaan 1000 esikoululaista kaikkialta Suomesta. Esikoulut on valittu tutkimukseen mukaan satunnaisotannalla. Lapsesi esikoulu valikoitui tutkimukseen ja sen vuoksi saat tämän kutsun tutkimukseen osallistumiseksi.

Tutkimus sisältää huoltajan kyselyn, johon vastaaminen vie sinulta aikaa noin viisi minuuttia. Huoltajan kyselyn lisäksi toivomme, että auttaisit lastasi vastaamaan esikoululaisille suunniteltuun kyselylomakkeeseen. Lapsen auttaminen tarkoittaa sitä, että kysyt häneltä ensin, haluaako hän osallistua tutkimukseen, jossa katsotaan erilaisia kuvia lapsesta vedessä ja kysytään häneltä, että ketä kuvan lapsista hän muistuttaa eniten. Mikäli lapsi haluaa vastata, niin sen jälkeen tehtävänäsi on auttaa häntä lukomalla yksi kysymys kerrallaan ja odottaa, että lapsi valitsee kuvan. Lapsen kyselyn tekemiseen menee aikaa noin 10 minuuttia. Lapselta kysytään: 1) onko hän käynyt uimassa, 2) haluaisiko hän käydä uimassa, 3) missä hän on uinut, 4) onko hän käynyt uimakoulua, 6) onko hän käynyt esikoulun kanssa uimassa. Lisäksi valmiiden piirroskuvien avulla häntä pyydetään arvioimaan 7) kuinka hyväksi hän kokee itsensä uimaan, 8) miten hän kastaautuu veteen 9) kuinka syvälle veteen hän menee 10) miten hän poimii esineen veden alta 11), miten hän tekee meritähtikellunnan selinmakuulla ja päinmakuulla 12) miten hän liikuu eteenpäin, 13) miten hän ui selin ja hyppää veteen sekä 15) miten hän kääntyy uudessaan. Sekä lapsen, että aikuisen kyselyihin osallistutaan nimettömänä. Vastaajaa ei voi myöhemmin tunnistaa. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Vastaamalla kyselyyn varmistat että olet tutustunut tutkimuksen tiedotemateriaaleihin ja hyväksynyt sen, että osallistut tutkimukseen. Auttamalla lasta vastaamaan annat lapsellesi luvan osallistua tutkimukseen.

Tutkimuksen tietosuojailmoitus löytyy seuraavan linkin takaa:

https://www.suh.fi/toiminta/uimataitotutkimus_2022

Mikäli sinulla on kysyttävää tutkimuksesta lisätietoja saa:

Tutkimusavustaja

Piia Lehtimäki

Puh: +358 40 775 0843

Sähköposti: piia.lehtimaki@suh.fi

Yhteistyöstä kiittäen,

Tero Savolainen

Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto

tero.savolainen@suh.fi

Arja Saakslahti

Jyväskylän yliopisto

arja.saakslahti@jyu.fi

Haluatko osallistua tutkimukseen? *

Kyllä

En

Lähetä vastaukset

Oletko käynyt uimassa?

- En
 Kyllä

Tässä on kuva kahdesta lapsesta. He ovat uimassa. Ei niin hyvä uimari tarvitse kellukkeen avukseen ja hyvä uimari pystyy uimaan ilman kelluketta. Kumpi näistä lapsista on kuin sinä?

Tämä lapsi ei ole niin hyvä uimaan

Tämä lapsi on hyvä uimaan

Kastautuminen

Näyttäisitkö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa, lapsi yrittää liikkua eteenpäin (vatsallaan) kädet pohjassa.

Veden syvyys

Näyttäisitkö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi menee yhä syvemmälle ja syvemmälle veteen.

Polven syvyys

Vatsan syvyys

Kaulan syvyys

Esineen poimiminen altaan pohjasta

Näyttäisitkö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi yrittää ottaa esineen veden alta.

Meritähtikellunta selinmakuulla

Näyttäisitkö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi yrittää tehdä meritähtikellunnan selällään.

Meritähtikellunta päänmakuulla

Näyttäisitkö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi yrittää tehdä meritähtikellunnan vatsallaan.

Liukuminen eteenpäin

Näyttäisitkö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi ponnistaa seinästä ja liukuu kädet suorina vartalon jatkeena.

Uiminen selin

Näyttäisitkö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi yrittää uida selällään.

Hyppy syvään veteen

Näyttäisitkö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi hyppää veteen.

Kääntyminen uudessa vatsalta selälleen

Näyttäisitkö minulle näistä kuvista sen, joka on eniten kuin sinä, jos tekisit tätä tehtävää?

Lisätieto aikuiselle: Tässä tilanteessa lapsi yrittää uudessaan kääntyä vatsalta selälleen.

Kääntyminen ei onnistu

Kääntyminen onnistuu kellukkeen avulla

Kääntyminen onnistuu ilman kelluketta

Edellinen

Lähetä vastaukset